

Wprowadzenie do tłumaczeń badań histopatologicznych. Wybrane zagadnienia.

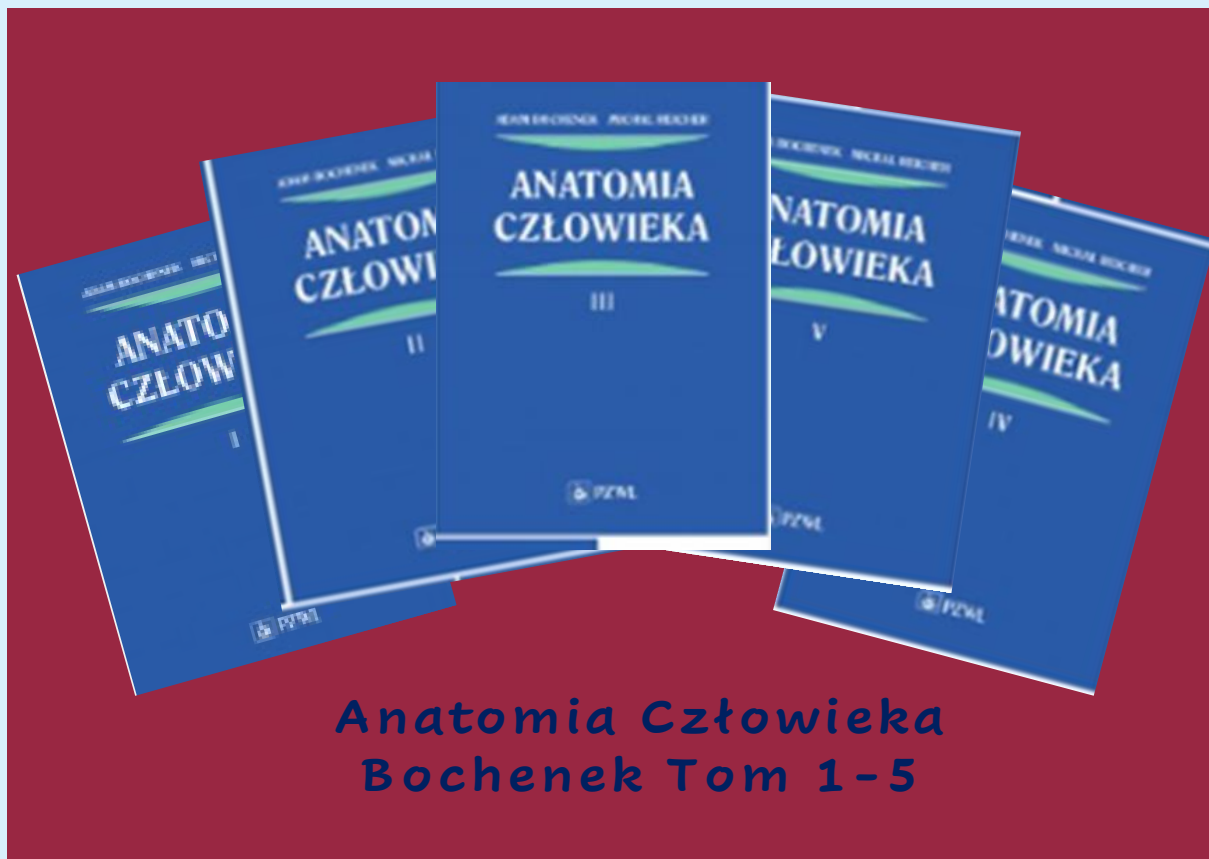
Plan zajęć:

1. Materiały pomocne przy tłumaczeniach medycznych
2. Nowotwory
3. Anatomia
4. Próbką tłumaczeniowa
5. Pytania i odpowiedzi

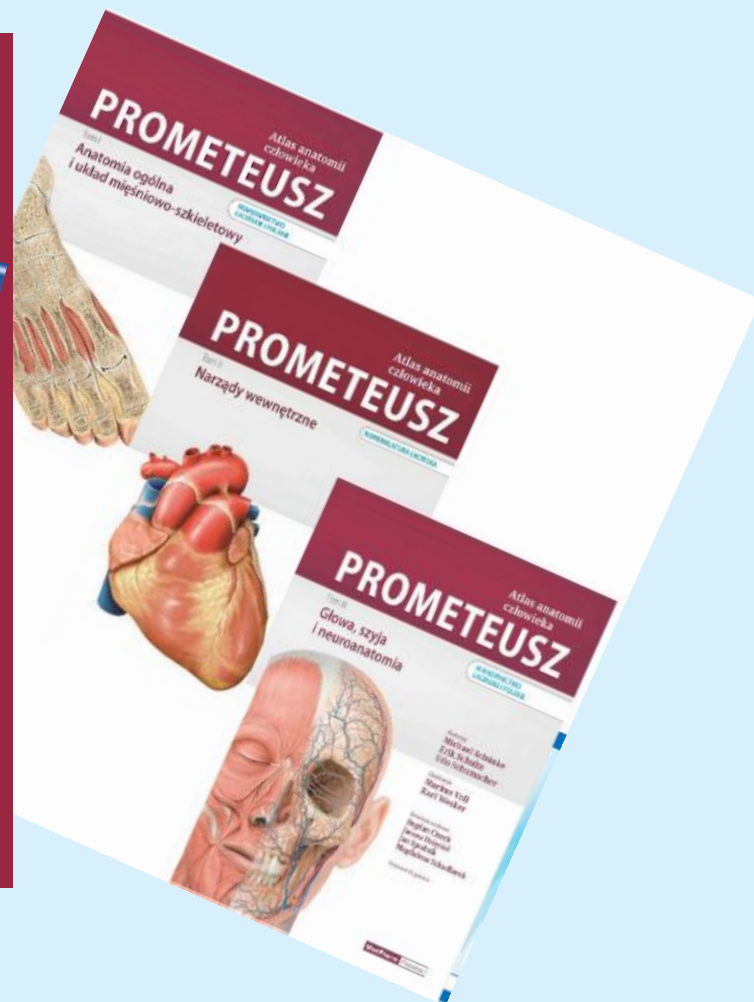
1. Materiały pomocne przy tłumaczeniach medycznych

- Atlasy (podręczniki) anatomiczne
 - Papierowe i trójwymiarowe
 - Nomenklatura anatomiczna
- Książki
- Strony internetowe
- Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

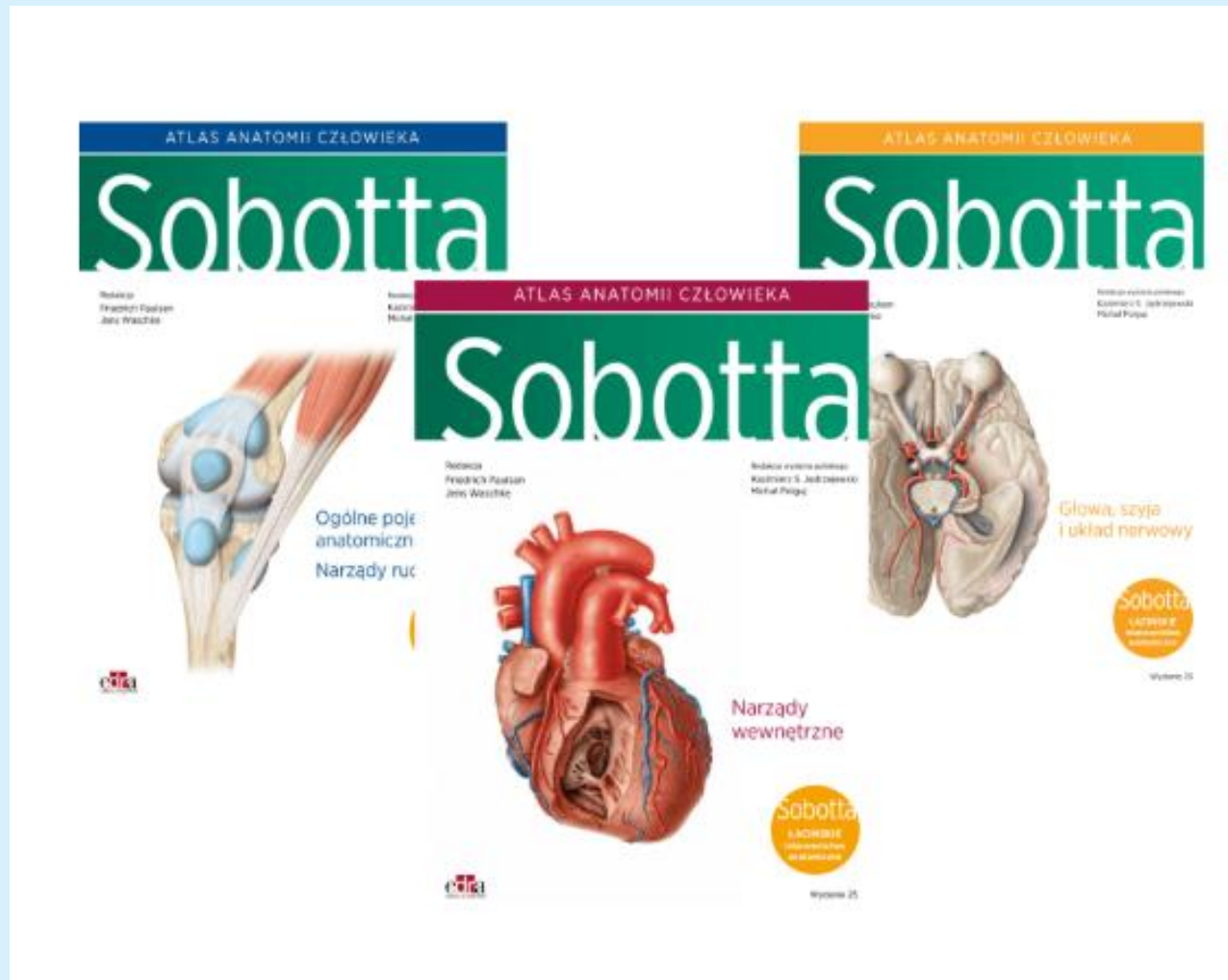
Atlasy (podręczniki) anatomiczne

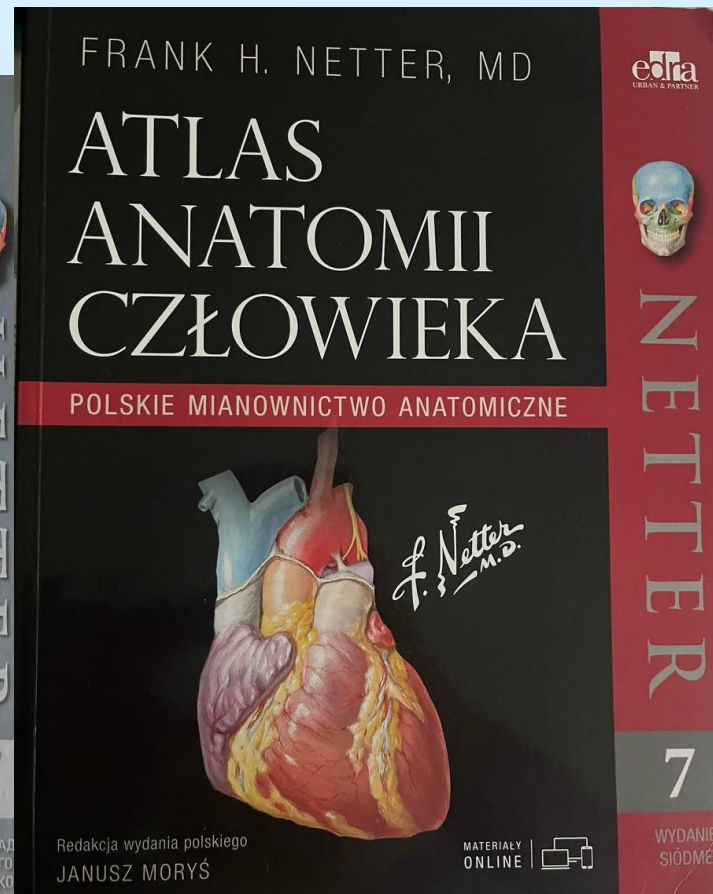
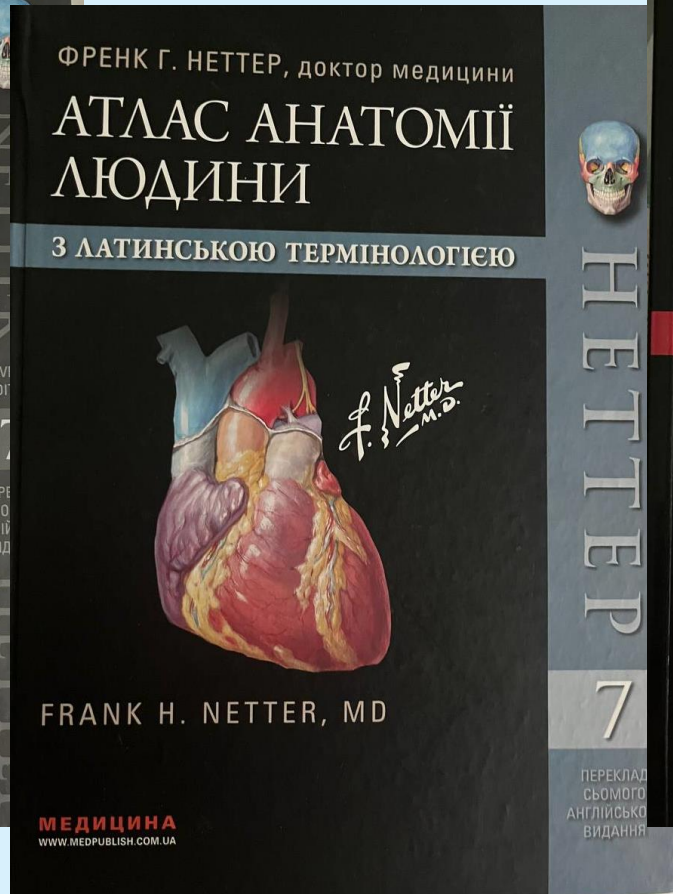
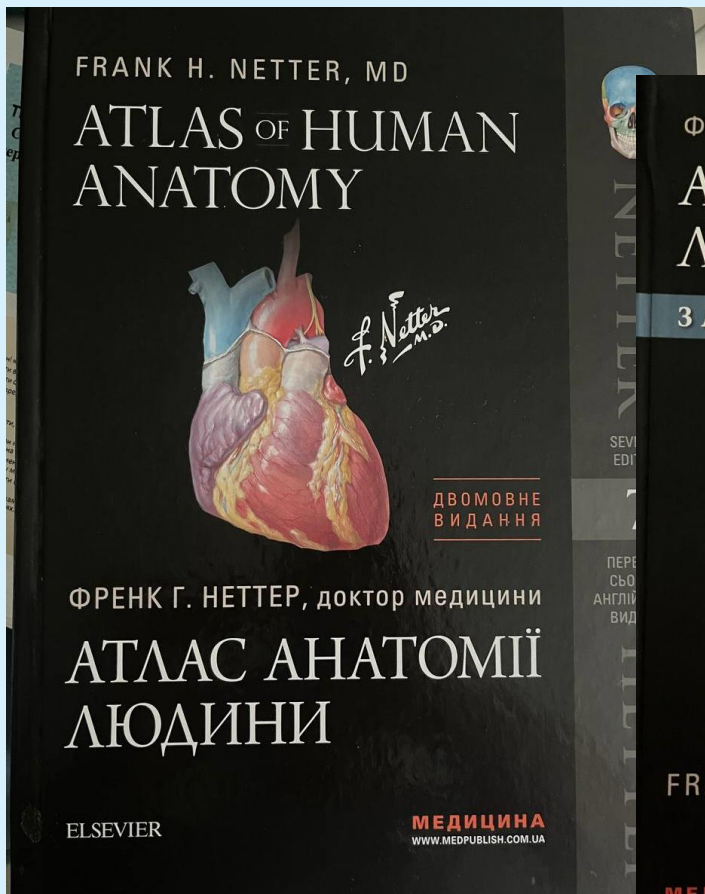
**Anatomia Człowieka
Bochenek Tom 1-5**

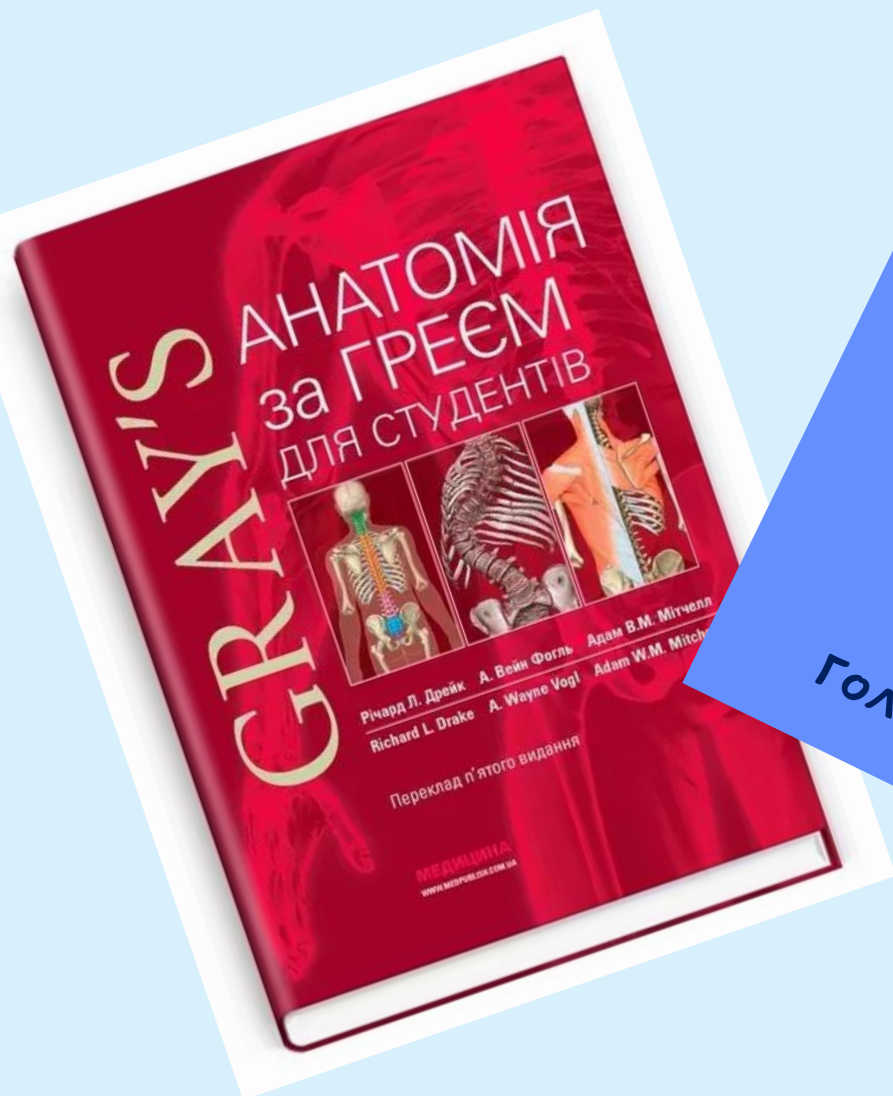
Atlasy (podręczniki) anatomiczne

Atlasy (podręczniki) anatomiczne

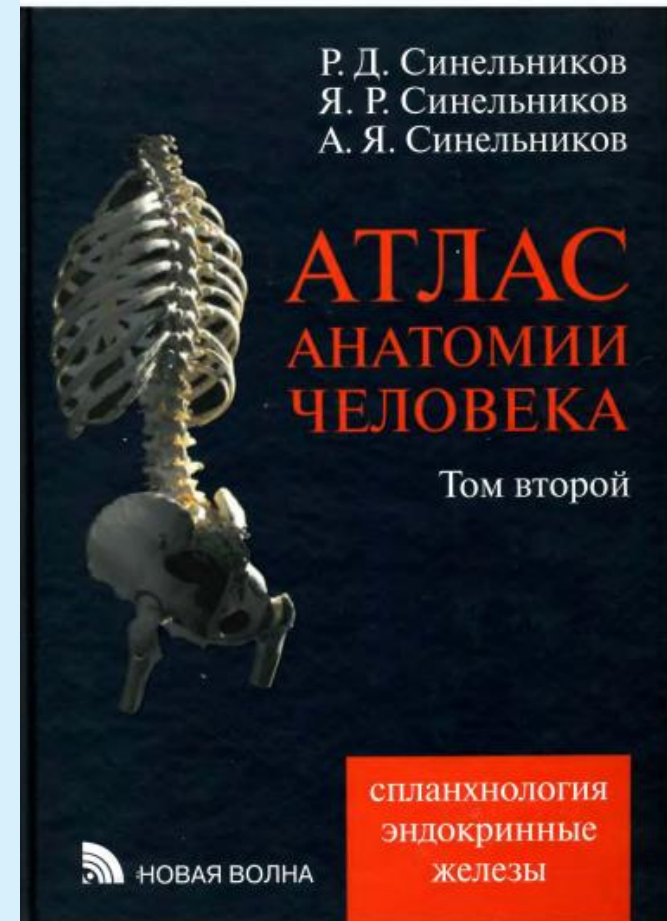
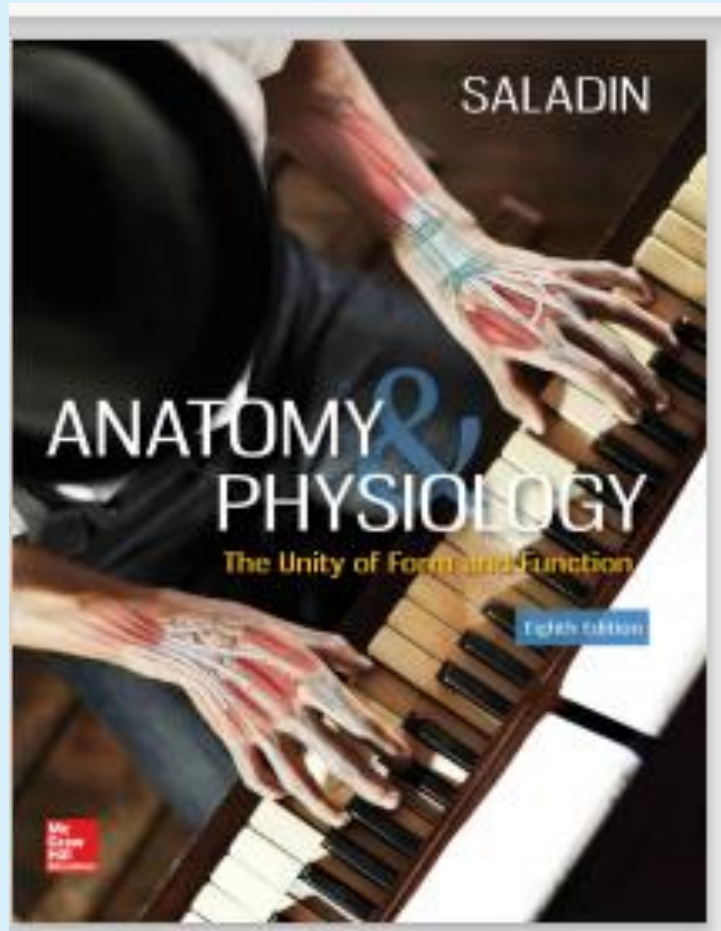

Atlasy (podręczniki) anatomiczne

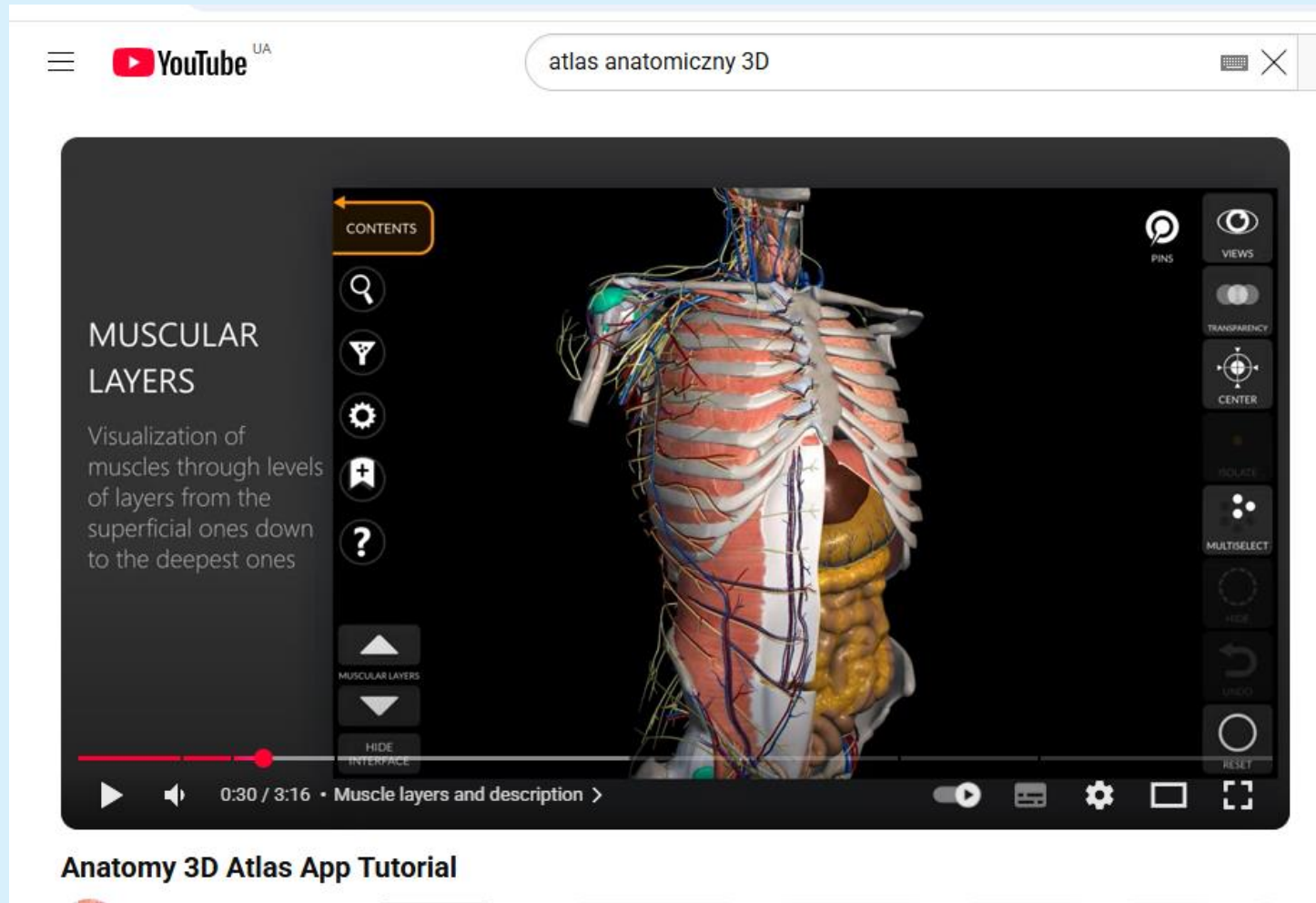

Анатомія людини.
Головацький А. С. Черкасов В.

Atlasy (podręczniki) anatomiczne

Atlasy (podręczniki) anatomiczne

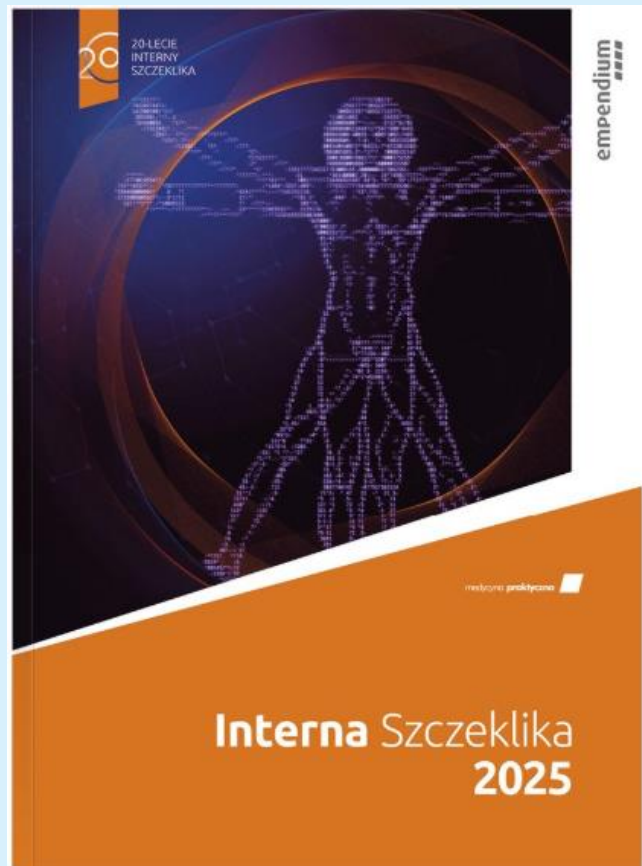

<https://www.youtube.com/watch?v=dkjSj6cuMZo>

Atlasy (podręczniki) anatomiczne

- Nomenklatura anatomiczna, nazewnictwo, mianownictwo
- Tablice anatomiczne
- Filmy Youtube, Telegram, FB, Instagram, itd.
- słowniki

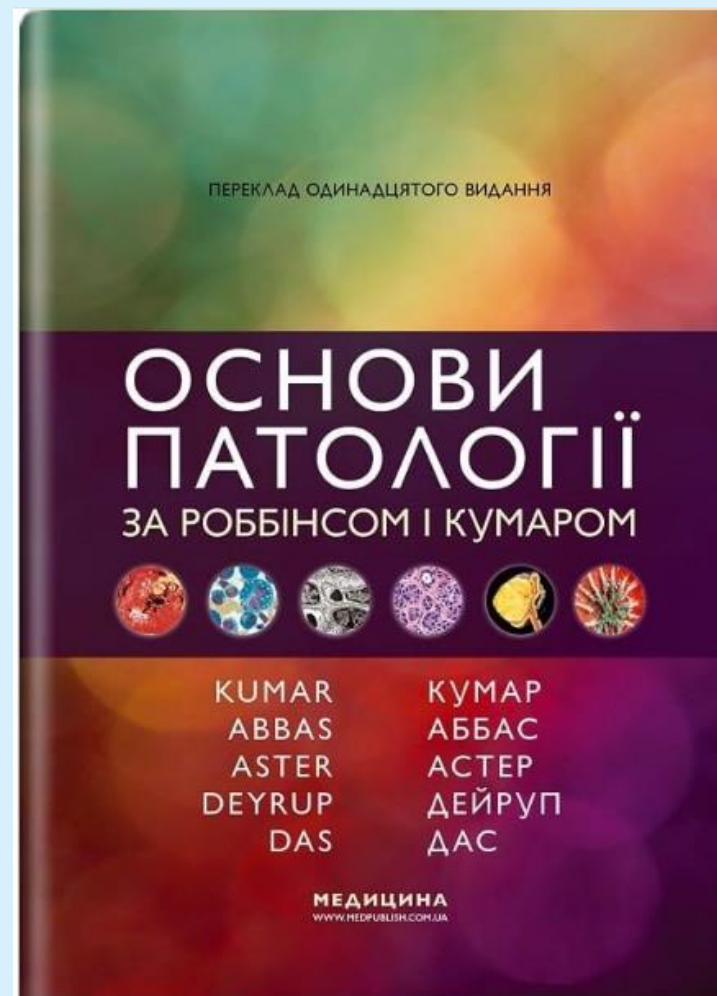
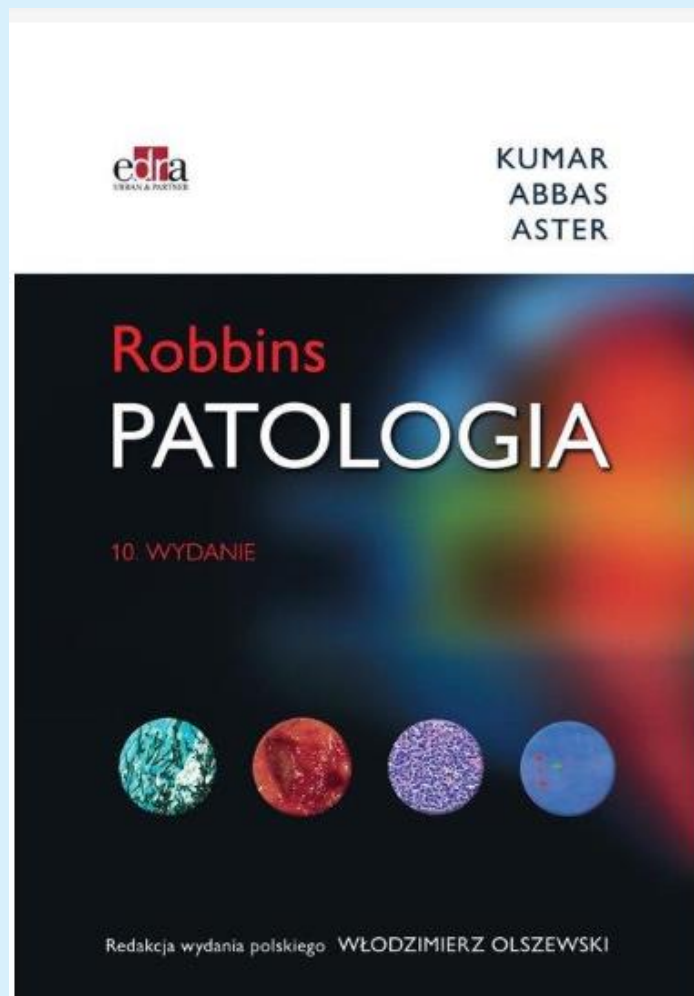
Książki

Książki

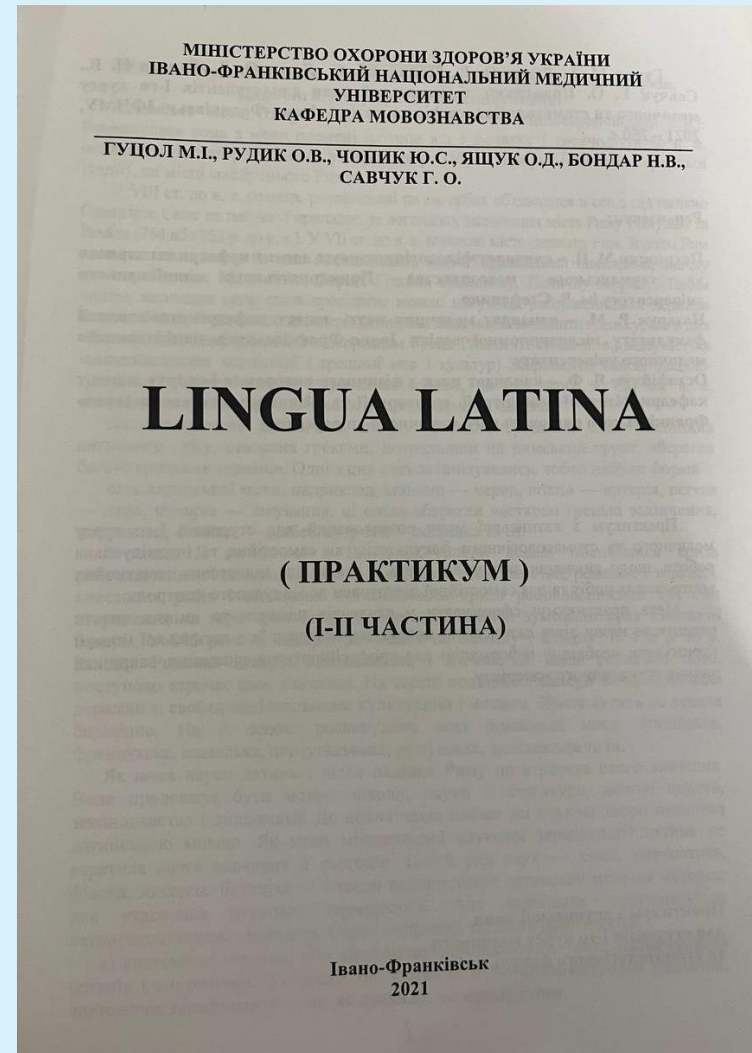
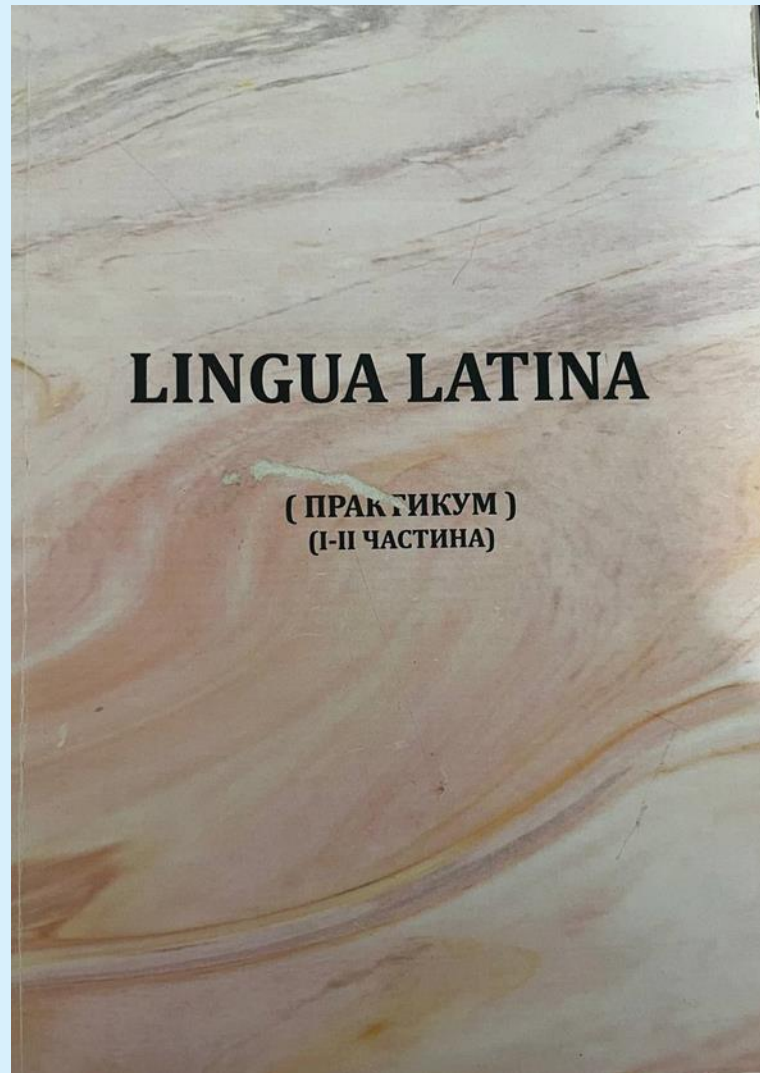
Książki

Strony internetowe

- Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10
- Міжнародна класифікація хворіб (МКХ)-10
- www.mp.pl

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Латинські префікси		
Латинський префікс	Значення префікса та його український відповідник	Приклади
a-, ab-, abs-	віддалення, відхилення, відділення від чогось; від-	abortus, us, m – аборт, викидень absentia, ae, f - відсутність
ad-, ac-, ap-	приєднання, приближення; при-, до-	adductor, oris, m – привідний м'яз accomodatio, onis, f - пристосування appendix, icis, f – привісок, придаток

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

ante-	розташування перед чимось, раніше, до якогось часу; перед-	antebrachium, ii, n - передпліччя antepositio, onis, f - зміщення органу дотеперу
circum-	навколо, довкола; о-, об-	circumflexus, a, um - огинаючий
con-, com-,	зближення, з'єднання, сукупність, спільна дія; з-, с-	concentratio, onis, f - концентрація, скупчення communicans, ntis - сполучний, з'єднуючий
contra-	протилежність, протиставлення; проти-	contraindicatio, onis, f - протипоказання
de- (des-)	1. віддалення, усунення, відсутність, 2. рух донизу, недостатність, погіршення	deferens, entis - виносний, відвідний descendens, ntis - низхідний depilatio, onis, f - видалення волосся desinfectio, onis, f - знезаражування
dis- (dif-, di-)	роз'єднання, розділення, розчленування; роз-	disproportio, onis, f - диспропорція, порушення пропорційності; disseminatio, onis, f - розсіювання diffusus, a, um - розлитий
e-, ex-	вилучення, віддалення, виключення, рух зсередини; із-, ви-	exostosis, is, f - кістковий нарост exfoliatio, onis, f - відшаровування, відлущення
extra- (extero-)	місцезнаходження поза чимось, зовні. За межами чогось	extrauterinus, a, um - позаматковий; exteroceptor, oris, m - рецептор, що сприймає подразнення, що діють на організм із зовнішнього середовища.
in-	1. рух, направлений на предмет, всередину чогось. 2. заперечення	1. impressio, onis, f - вдавнення 2. innominatus, a, um - безіменний
infra-	положення нижче чогось; під-	infracostal, is, e - підреберний
inter-	положення між чимось; між-	intercostalis, e - міжреберний
intra- (intro-)	положення всередині чогось; внутрішньо-	intravenosus, a, um - внутрішньовенний
ob-	рух напроти, протидія; проти-	opponens, ntis - протиставний
per-	1. доведення дії до кінця, рух через що-небудь; 2. підсилення	1. percussio, onis, f - перкусія, вистукування, простукування 2. pertussis, is, f - кашлюк, коклюш сильний кашель
post-	після чогось, розташований позаду; після-, позаду-	postfebrilis, e - післягарячковий postsulcalis, e - післяборозний

pre-, prae-	положення попереду; перед-	precentralis, e - передцентральный
praeter-	мимо, помімо	praeternaturalis, e - протиприродний, створений штучно
pro-	рух вперед, дія на чинсь користь;	processus, us, m - паросток, відросток prolapsus, us, m - випадання
re-	рух назад, повторна дія; ре-	recessus, us, m - закуток, западина
retro-	положення позаду	retropharyngeus, a, um - заглотовий
se-	віддалення, усунення; від-, ви-	segregatio, onis, f - відокремлення, відділення
semi-	напів-	semilunaris, e - півмісяцевий, серповидний
sub-	1. положення під чимось 2. зниження функції	1. subcorticalis, e - підкорковий subluxatio, onis, f - підвивих, неповний вивих
super-, (supra-)	1. положення над чимось, зверху; над-, верхньо- 2. збільшення функції, об'єму, кількості; найвища якість	1. suprascapularis, is - надлопатковий supermedialis, is - надсерединний 2. superinfectio, onis, f - суперінфекція, повторне зараження тим же збудником при наявності колишнього зараження
trans-	1. напрямку руху через що-небудь або поперек чогось. 2. знаходження за межами чогось, напрямку за межі чого- небудь; пере-	1. transthoracalis, e - той, що проходить через грудну клітку. 2. transfusio, onis, f - переливання

Грецькі префікси

Грецький префікс	Значення префікса і його український відповідник	Приклади
a-, an-	заперечення, відсутність певної якості; не-, без-	adynamia, ae, f - адинамія, безсилля anaemia, ae, f - анемія, неокрів'я
amphi-	рух навколо, з обох боків	amphicrania, ae, f - амфікранія, двобічна мігрень amphitheatrum, i, n - амфітеатр, театр з глядацькими місцями навколо сцени
ana-	рух догори, підсилення,	anamnesis, is, f - анамнез, пригадування про початок і розвиток хвороби

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

anti -	протиставлення; проти-	antisepticus, a, um - антисептичний, протигнильний anticorpora, um, n, pl. - антитіла
apo-	відділення, відокремлення, згори, через, донизу; від -	arophysis, is, f - паросток, приросток aroneurosis - розтягнення сухожилка, сухожильна пластинка
cata -	згори, через, донизу	catamnesis, is, f - катамнез, дані про хворого після виписки
dia-	через (щось), засіб, через який здійснюється дія; пере-	diathermia, ae, f - діатермія, прогрівання тканин тіла (буквально - через прогрівання) diagnosis, is, f - діагноз (буквально - через знання)
dys-	порушення, розлад	dysfunctio, onis, f - дисфункція, порушення функції dystonia, ae, f - дистонія, розлад тону
ec-	рух ззовні	ectopia, ae, f - ектопія, зміщення ectomia, ae, f - ектомія, вирізання, видалення
ecto-	із (чогоось), рух з середини, розташування зовні чогось	ectoderma, atis, n - ектодерма, зовнішній зародковий листок
en-, em-	розташування всередині, у межах чогось	encephalon, i, n - головний мозок (буквально - те, що в голові) empyema, atis, n - емпієма, скупчення гною в якійсь порожнині
endo-	всередині, внутрішній; в	endoscopicus, a, um - ендоскопічний, проведений шляхом дослідження зсередини
epi-	над чимось, вище, біля	epigastricus, a, um - епігастральний, надчеревний epiglottis, idis, f - надгортанник
ex-	рух зсередини; розташування зовні; із (чогоось)	exophthalmia, ae, f - ексофтальмія, виражуватість, надмірна випуклість очного яблука
hemi-	пів, половина	hemisphera, ae, f - гемісфера, мігрень (буквально - півчерепа) hemiparesis, i, m - геміпares, судомне скорочення м'язів однієї половини тіла

hyper-	підвищення, збільшення функції, параметрів; над- (у анатомічній термінології не вживається)	hyperaemia, ae, f - гіперемія, перепоповнення кров'ю (органу, частини тіла) hyperalgesia, ae, f - гіпералгезія, підвищена больова чутливість
hypo-	зменшення, нижче, недостатність, під (чимось)	hypodermaticus, a, um - підшкірний hypotonia, ae, f - гіпотонія, знижений артеріальний тиск
meta- met-	1. переміщення, перехід від одного стану до іншого; обмін 2. після, за-	1. metastasis, is, f - метастаз, перенесення хворобливого початку з одного органу на інший metamorphosis, is, f - метаморфоза, перетворення, зміна форми; 2. metacarpus, i, m - п'ясток (після кисті)
para-	1. біля, поблизу, клітковина навколо органу; 2. залучення аналогічних органів; 3. відхилення від норми, порушення норми	paranephritis, idis, f - паранефрит, запалення навколонефричної жирової клітковини parasternalis, e - навколостудинний paraplegia, ae, f - параліч двох однойменних кінцівок paralysis, is, f - параліч
peri-	з усіх боків, навкруги	periartthritis, idis, f - періартрит, запалення м'яких тканин, що оточують суглоб pericardium, ii, n - осердя
pro-	перед, вперед, раніше	prognosis, is, f - прогноз, завбачення prophylaxis, is, f - профілактика, запобігання захворюванню
syn-, sym-	з чимось, поєднання, сумісна дія; з-	syndromum, i, n - синдром, група симптомів symbiosis, is, f - симбіоз, співжиття

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Числівникові префікси		
Латинські	Українські	Грецькі
semi- semilunaris, e - півмісяцевий semicircularis, e - півкруглий	половина; пів-,	hemi- hemianaesthesia — нечутливість однієї половини тіла hemiatrophia — однобічна атрофія
uni-, prim- unilateralis, e — однобічний; unicus, a, um — єдиний; primarius, a, um - первинний	перший, первинний; одно-,	mono-, proto monogamia, ae, f - одношлюбність monoplegia, ae, f - параліч однієї кінцівки protozoa, orum, n., pl. - найпростіші тваринні організми
sesqui- Sesquichloratus, a, um — півторахлористий	півтора	
bi- biventer, tris m — двочеревний (м'яз) bipennatus, a, um — двоперий (м'яз)	дво-	di-, dicto- diplegia, ae, f - двобічний параліч dichotomia, ae, f - роздвоєння
tri- tripara, ae f — жінка, у якій тричі були пологи tricuspidalis, e — тристулковий	три-	tri- trias, triadis, f — триада, сполучення трьох ознак (симптомів)
quadri (a) - quadratus, a, um — чотирикутний quadrilaterus, a, um — чотирибічний	чотири-	tetra- tetragonum, i, n - чотирикутник Tetracyclinum, i, n - тетрациклін

quin- febris quintana — п'ятиденна переміжна гарячка quinta essentia — квінтесенція (буквально — п'ята сутність, у давньоримській філософії- п'ятий елемент, переносно — найсуттєвіше)	п'ять	pent- pentavaccina, ae, f (pentavaccinum, i, n) - пента-вакцина (вакцина проти п'яти хвороб), Pentoxylum, i, n - пентоксил (назва препарату)
sex- sextigravida, ae, f — жінка, вагітна шостою дитиною, sextipara, ae, f — жінка, у якій були шість разів пологи	шість	hex- Hexamethylentetraminum, i, n (Urotropinum) - гексаметилентетрамін (уротропін)
sept- septimana, ae f — тиждень, сім діб, septipara- жінка, у якій було сім пологів	сім	hept- Heptanum, i, n - гептан
octo- october, bris m — жовтень, рос. октябрь, буквально — восьмий (місяць), якщо вважати початок року 1 березня	вісім	octo- Octoestrolum, i, n — октестрол (фарм. препарат)
nona- - нонет, ансамбль з дев'яти виконавців	дев'ять	ena- Enatinum, i, n — енатин (фарм. препарат)
decem- december, bris m грудень, рос. декабрь, буквально — десятий (місяць). Був період, коли римський рік починався з першого березня, пізніше початок року було перенесено на січень і таким чином december став дванадцятим місяцем, хоч у назві залишається значення "десять"	десять	dec- decapoda, orum, n, pl. - десятиногі (раки) Decamevitum, i, n - декамевіт, вітамінний препарат

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

1. Місцезнаходження або розташування у чомусь, у межах, всередині чогось

Префікс	Приклад	Переклад
in- (лат.)	inclusio, onis, f	включення, вкраплення
im- перед b, p, m	impressio, onis, f	вдавлення
il- перед l	illustratio, onis, f	висвітлення
ir- перед r	irrigatio, onis, f	зрошення
en- (гр.)	encephalon, i, n	головний мозок (досл.: в голові)
em- перед b, p, m, f	embolia, ae, f	емболія, закупорка кровоносної судини

N.B. префікс має також інше значення (див. таблицю 21)

2. Напрямок із чогось назовні, за межі чогось

Префікс	Приклад	Переклад
ex- (лат.)	explantatio, onis, f	експлантація, взяття тканини для переносу у спеціальне середовище
e-	emigratio, onis, f	еміграція, вихід, виселення
ef-	efferens, ntis	еферентний, виносний
ec-	ectopia, ae, f	ектопія, зміщення
ex-	exostosis, is, f	екзостоз, кістковий нарост

3. Знаходження всередині, в межах чогось, відповідає словам всередині, внутрішній

Префікс	Приклад	Переклад
intra- (лат.)	intramuscularis, e	інтрамускулярний, внутрішньом'язевий
intro- (лат.)	introductio, onis, f	інтродукція, введення, вступ
endo- (гр.)	endoscopia, ae, f	ендоскопія, огляд порожнин тіла з допомогою спеціальних інструментів
Ento- (гр.)	entoderma, atis, n (endoderma)	ендодерма, внутрішній шар клітин

4. Знаходження поза чимось, ззовні, за межами чогось, зовнішній

Префікс	Приклад	Переклад
extra- (лат.)	extrauterinus, a, um	позаматковий
extero- (лат.)	exteroceptor, oris, m	екстерорецептор; рецептор, який сприймає подразники із зовнішнього середовища

Ecto- (гр.)	ectoparasitus, i, m	ектопаразит; паразит, який живе на зовнішній поверхні тіла господаря
Echo- (гр.)	exogenus, a, um	Екзогенний, той що походить від зов! екзогенний; той що походить від зовнішніх причин ззовнішніх причин

5. В напрямку до об'єкту, зближення, наближення, присднання, відповідає українському префіксу при-

Префікс	Приклад	Переклад
ad- (лат.)	adductio, onis, f	приведення
ag- (перед g)	agglutinatio, onis, f	аглотинація; склеювання
ac- (перед c)	accommodatio, onis, f	акомодация; пристосування ока до різної віддалі
ap- (перед p)	applicatio, onis, f	аплікація; прикладання
as- (перед s)	assistens, ntis, m	асистент (той, що стоїть поряд); помічник
at- (перед t)	attractio, onis, f	атракція (притягування); відхилення виска внаслідок дії сили тяжіння важких речовин земної кори
af- (перед f)	afferens, ntis	приносний

6. Напрямок від чогось, віддалення, відхилення, відповідає українському префіксу від-

Префікс	Приклад	Переклад
ab- (лат.)	abortus, us, m	аборт, викидень
abs- (лат.)	abstinentia, ae, f	абстиненція, утримання
Аро- (гр.)	apophysis, is, f	апофіз, відросток
se- (лат.)	secretio, onis, f	секреція, виділення

7. Положення перед чимось, спереду, передуючий по часу, раніше

Префікс	Приклад	Переклад
Ante- (лат.)	antepositio, onis, f	зміщення органу вперед
Prae- (лат.)	praesentatio, onis, f	передлежання (плоду)
pro- (лат.)	prolapsus, us, m	випадіння органу
pro- (гр.)	pronephros, i, m	переднирка

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

8. Положення за чимось, позаду, після (у просторовому і часовому значенні)

Префікс	Приклад	Переклад
post- (лат.)	postcentralis, e	позацентральный, той, що знаходиться позаду центральної борозни мозку
	postnecroticus, a, um	післянекротичний, після відмирання тканини чи органу
meta- (гр.)	metathalamus, i, m	метаталамус, частина мозку
Met- (гр.)	metencephalon, i, n	позаду зорового горба задній мозок

9. положення під чимось, нижче, знизу, відповідає префіксам під-, нижньо-

Префікс	Приклад	Переклад
infra- (гр.)	infrascapularis, e	підлопатковий
sub- (лат.)	subacromialis, e	підакроміальний
suc- (перед c)	succenturiatus, a, um	додатковий
hypo- (гр.)	hypodynamia, ae, f	зниження м'язової діяльності
hyp- (перед голосними)	hyposmia, ae, f	зниження нюху

10. Положення над чимось, зверху; відповідає українським префіксам над-, верхньо-

Префікс	Приклад	Переклад
supra- (лат.)	suprascapularis, e	надлопатковий
super- (лат.)	supermedialis, e	верхньомедіальний
hyper- (гр.)	hyperdynamia, ae, f	найвище напруження організму
epi- (гр.)	epidermis, itidis, f	верхній шар шкіри

11. Розташування навколо чогось, з усіх боків. Розташування поряд, поблизу, біля чогось

Префікс	Приклад	Переклад
circum- (лат.)	circumflexus, a, um	огиначающий
Peri- (гр.)	periarterialis, is, f	навколоартеріальний
juxta- (гр.)	juxtaarticularis, is	білясуглобовий
Para- (гр.)	paraaorticus, a, um	біляаортальний
par- (перед голосними)	parotis, tidis, f	білявушна залоза

12. Займаючий положення між чимось, усередині, середній. Відповідає українським префіксам між-

Префікс	Приклад	Переклад
inter- (лат.)	intermuscularis, e	міжм'язевий
meso- (гр.)	mesoblastus, i, m	середній зародковий листок
mes- (перед голосними)	mesencephalon, i, n	середній мозок
dia- (гр.)	diapysis, is, f	середня частина довгих трубчастих кісток між епіфізами
di- (перед голосними)	diencephalon, i, n	проміжковий мозок

N.B. Префікс dia- має також інші значення (див. таблиці 13,14). З допомогою префікса meso- утворюються назви бриж (mesovarium, mesometrium, mesocolon).

13. Розділення, роз'єднання, розчленування. Відповідає українському префіксу роз-

Префікс	Приклад	Переклад
dis- (лат.)	disseminatio, onis, f	розсіювання, розповсюдження патологічного процесу або збудника хвороби
dif- (перед f)	diffuses, a, um	розлитий
di- (перед g, l, v, r)	divergentia, ae, f	розходження
dia- (гр.)	dialysis, is, f	відділення речовин одна від одної

14. Направлення через щось, від початку до кінця у просторі і часі. Відповідає українському префіксу про-

Префікс	Приклад	Переклад
per-	perforatus, a, um	продірявлений, прободний
dia- (гр.)	diarrhoea, ae, f	пронос (дослівно – протікання)
trans- (лат.)	transthoracalis, e	той, що проходить через грудну клітину
	transfusio, onis, f	переливання
praeter- (лат.)	praeternaturalis, e	ненатуральний, протиприродний, штучний

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

15. Напрямок дії знизу догори, підсилення значення, поновлення дії

Префікс	Приклад	Переклад
ana- (гр.)	anacrotā, ae, f (krote - удар)	анакрота, висхідна частина пульсової вени
	anabiosis, is, f	анабіоз, тимчасове сповільнення або призупинення життєвих процесів з наступним їх поновленням
	anamnesis, is, f	анамнез, вияснення подій, що передували захворюванню, шляхом опитування хворого або інших осіб

N.B. Префікс ana- також має значення „дія або стан, протилежні значенню, названому мотивуючою основою”. Наприклад: anatoxinum, i, n - анатоксин, токсин, що втратив свою токсичність.

16. Напрямок дії зверху донизу. Підсилення значення, повна завершеність дії

Префікс	Приклад	Переклад
Cata- (гр.)	catamnesis, is, f	катамнез, історія стану хворого після виписки з лікарні
de- (лат.)	descedens, ntis	низхідний

17. напрямок дії всторону, віддалення, знищення

Префікс	Приклад	Переклад
de- (лат.)	deferens, ntis depilatio, onis, f	виносний видалення волосся
des- (новолат.)	desinfectio, onis, f	знезаражування

18. розташування позаду, за чимось. Напрямок назад. Поновлення, повторювання, відтворення, зворотна дія, протидія.

Префікс	Приклад	Переклад
retro- (лат.)	retronasalis, e retroversio, onis, f	позадуносовий поворот назад
re- (лат.)	respiratio, onis, f recurrens, ntis refluxus, us, m	дихання поворотний зворотний ток (напр., крові)

19. Протилежні положення, стан, дія. Відповідає українському префіксу проти-

Префікс	Приклад	Переклад
contra- (лат.)	contralateralis, e contracoceptio, onis, f	той, що знаходиться на протилежній стороні протизаплідні заходи
anti- (гр.)	antisepticus, a, um	протизаразний
ant- (перед голосними i h)	antacidum, i, n	речовина, що зв'язує кислоти

20. Сумісний, сумісність. Зв'язок, з'єднання, взаємодія, взаємозалежність

Префікс	Приклад	Переклад
com- (лат.) (перед b, m, p)	commissura, ae, f	з'єднання, спайка
cor- (перед r)	correctio, onis, f	виправлення
col- (перед l)	collectio, onis, f	зібрання
cop- (перед іншими приг.)	contractio, onis, f	стягування
co- (перед h i голосними)	coagulatio, onis, f	згортання, згущення
syn- (гр.)	synapsis, is, f	місце з'єднання двох нейронів
sym- (перед b, m, p)	symbiosis, is, f	співжиття, сумісне існування двох організмів

21. Відсутність або заперечення ознаки

Префікс	Приклад	Переклад
in- (лат.)	insufficientia, ae, f	недостатність
im- (перед b, m, p)	impotentia, ae, f	безсилля
il- (перед l)	illustratio, onis, f	ілюстрація
ir- (перед r)	irregularis, e	нерегулярний
a- (гр.)	apathia, ae, f	емоційна байдужість
an- (перед голосними)	analgesia, ae, f	нечутливість до больових подразників

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

22. Утруднення, порушення, розлад функції; якісне або кількісне відхилення від норми

Префікс	Приклад	Переклад
dys- (гр.)	dysuria, ae, f	порушення сечовипускання

23. Правильний, хороший; нормальна функція

Префікс	Приклад	Переклад
eu- (гр.)	eupnoë, ës, f	нормальне дихання
	euphoria, ae, f	безпричинно радісний настрій хворого

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Латинські суфікси		
Суфікси	Значення	Приклади
Суфікси іменників I відміни		
-ul-, -ol-, -cul-, -ell-	зменшення	lingula, ae, f – язичок alveola, ae, f – альвеола, комірка auricula, ae, f – вушко lamella, ae f – пластинка
-ur-	результат дії	fractura, ae, f – перелом
-in-	предмет, заняття, місце заняття	medicina, ae, f – медицина officina, ae, f – майстерня, аптека
Суфікси іменників II відміни		
-ul-, -ol-, -bul-, -cul-, -ell-	зменшення	ductulus, i, m – маленька протока bronchiolus, i, m – дрібний бронх
-ment-	засіб чи результат дії	segmentum, i, n – відрізок ligamentum, i, n – зв'язка
-in-	назви лікарських препаратів	Strichninum, i, n – стрихнін

Суфікси прикметників I-II відміни		
-in-, -at-	відношення до органу, об'єкту	palatinus, a, um – піднебінний supraspinatus, a, um – надостний
-e-, -ace-	характеристика речовини	osseus, a, um – кістковий membranaceus, a, um – перетинчастий
-os-, -lent-	насиченість	cavernosus, a, um – печеристий purulentus, a, um – гнійний
Суфікси іменників III відміни		
-or-	душевний або фізичний стан	dolor, oris, m – біль calor, oris, m – жар
-tor-, -sor-	діюча особа; предмет, що виконує дію	curator, oris, m – керівник, опікун depressor, oris, m – м'яз – опускач
-io-, -tio-, -sio-	дія; результат дії	iniectio, onis, f – впорскування inflammatio, onis, f – запалення convulsio, onis, f – судом
-itas- (gen. -tatis)	якість чи абстрактне поняття	tuberositas, atis, f – горбистість libertas, atis, f – свобода
-tudo- (gen. -tudinis)	абстрактне поняття, властивість	consuetudo, inis, f – звичка latitudo, inis, f – ширина
Суфікси прикметників III відміни		
-al-, -ar-	приналежність, відношення до предмету	temporalis, e – скроневий ulnaris, e – ліктьовий
-bil-, -il-	можливість, здатність	sanabilis, e – виліковний mobilis, e – рухомий
-fer-	доставляючий, несучий	seminifer, eris – сім'яний (букв. сім'яносний)
Суфікси іменників IV відміни		
tus-, -sus	Дія або результат дії	partus, us, m – пологи progressus, us, m – рух уперед

N.B. Деякі терміни з суфіксами -ul-, -ell- не мають зменшувального значення: *macula*- пляма, *organella*-одна із стадій розвитку ембріона.

§ 15. Грецькі суфікси

Суфікси	Значення	Приклади
-ia	Властивість	inertia, ae, f – інерція, бездіяльність
-iasis	хвороба незапального характеру, ознака хвороби.	sialolithiasis, is, f – сіалолітіаз, утворення каменів у слинних залозах

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

-ic-	приналежність до чогось.	ophtalmicus, a, um- очний
-ide-	Схожий, подібний	
-id-		mastoideus, a, um - сосковидний
-ism-	хвороба, отруєння	myoideus, a, um - м'язоподібний
		morphinismus, i, m – морфінізм, хвороба, викликана зловживанням морфіном
-it-	Запалення	
-oma-	пухлина, опух	neuritis, itidis, f - запалення нерва
		myoma, atis, n- пухлина з м'язової тканини
-osis	1. перевищення норми	leucocytosis, is, f- лейкоцитоз, збільшення кількості лейкоцитів у крові
	2. хвороба незапального характеру	Toxicosis, is, f - токсикоз, хвороба, викликана отруйними речовинами

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Греко-латинські терміноелементи

Терміно-елемент	Значення	Приклад
abdomin – (лат.)	живіт, черево	abdominoscopium, ii, n - абдоміноскоп, апарат для огляду черевної порожнини
acid - (лат.)	кислий, наявність кисню	acidosis, is, f - ацидоз, підвищена кислотність крові та тканин тіла
acr - (гр.)	верхівка, кінець	acranaesthesia, ae, f - акранестезія, нечутливість кінцівок
acus- (гр.)	Слух	acusticophobia, ae, f - акусткофобія, патологічні рухові та психічні реакції на звуковий подразник
aden - (лат.)	Залоза	adenoma, atis, n - аденома, залозистий опух
adren - (лат.)	наднирковий; той, що відноситься до надниркової залози, до адреналіну	adrenalinum, i, n - адреналін, гормон мозкового слою наднирників; adrenalinaemia, ae, f- адреналінемія, наявність адреналіну у крові

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

aequi - (лат.)	Рівний	aequivalens, ntis- еквівалентний, рівнозначний
aër - (гр.)	Повітря	aërophobia, ae, f - аерофобія, боязнь повітря
aesthes - (гр.)	Відчуття	anaesthesia, ae, f - анестезія, загальна назва методів обезболювання
aeti - (гр.)	Причина	aetiologia, ae, f - етіологія: 1. вчення про причини хвороб 2. сама причина хвороби
alg - (гр.)	Біль	algomenorrhoea, ae, f - альгоменорея, місячні з болями
alien- (лат.)	чужий	alienatio mentis (alienatio, onis, f; mens, ntis, f) – божевілля, стан без свідомості
allo - (гр.)	інший, другий, відмінний	alloplastica, ae, f - алопластика, заміщення дефекту тканин чи органів штучними матеріалами
alter - (лат.)	Інший	alternatio, onis, - альтернація, чергування
amigdal - (гр.)	Мигдалик	amigdalotomum, i, n - амігдалотом, інструмент для видалення мигдалевидної залози
amin - (лат.)	наявність аміногрупи	aminoaciduria, ae, f - аміноацидурія, надмірне виведення з сечею однієї або декількох амінокислот
andro - (гр.)	чоловік, мужчина	andrologia, ae, f - андрологія, наука про хвороби чоловіків
angi - (гр.)	Судина	angiopathia, ae, f - ангіопатія, захворювання судин
anim - (лат.)	душа, дух	reanimatio, onis, f - реанімація, відновлення життєдіяльності органів і організму вцілому
anis - (гр.)	відсутність рівності, симетрії	anisotropia, ae, f - анізотропія, неоднаковість фізичних властивостей тіла
antr - (гр.)	печера, пазуха	antroscoopia, ae, f - антроскопія, обстеження гайморової пазухи
anthrac - (гр.)	Вугілля	anthracosis, is, f - антракоз, професійне захворювання, що виникає внаслідок відкладання у легенях вугільного пилу
anthropo - (гр.)	Людина	anthropometria, ae, f - антропометрія, вимірювання людського тіла

aqu - (лат.)	Вода	aquametria, ae, f - акваметрія, методи визначення кількості води у різних речовинах
arachno - (гр.)	павук, павукоподібний; той, що відноситься до павутинної оболонки	arachnoiditis, itidis, f – арахноїдит, запалення павутинної оболонки головного або спинного мозку
arthr (гр.) -	Суглоб	arthrodesis, is, f - артродез, штучна нерухомість суглобів
archeo - (гр.)	початковий, первісний, стародавній	archeopterix, icis, f – археоптерикс, викопний первісний птах, інша назва – первотптах довгохвостий
archi - (гр.)	головний, старший	archiblastus, i, m – архібласт
asthen- (гр.)	слабкість, ослаблення	asthenopia, ae, f - астенопія, слабкість зору
atel -	неповний, незавершений	atelectasis, is, f - ателектаз, спадання легенів, відсутність повітря в легеневих альвеолах
athero - (гр.)	відкладання м'яких, пастоподібних речовин	atheroma, atis, n - атерома, підшкірний опух з кашкоподібною жировою масою
audi - (лат.)	Слух	audiografum, i, m - аудіограф, самозаписуючий прилад для визначення гостроти слуху
aur - (лат.)	1. вухо 2. золото	1. auricularis, is - аурикулярний, вушний 2. Aureomicinum, i, n- ауреоміцин, лікарський препарат, антибіотик
auto - (гр.)	власний, свій, той самий	autismus, i, m- аутизм, хворобливий стан психіки людини, що характеризується заглибленням у власні переживання, прагненням відособлення від зовнішнього світу
bac -(лат.)	Палка	bacillus, i, n - бацила, паличка, паличкоподібна бактерія
balne - (лат.)	ванна, купання	balneotherapia, ae, f - бальнеотерапія, лікування ваннами з мінеральними водами
bas - (гр.)	основа, основний	basalis, e - базальний, розташований біля основи

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

bary - (гр.)	вага, тяжкий, барометричний тиск	barofunctio, onis, f - барофункція, чутливість вуха до коливань зовнішнього тиску
billi - (лат.)	Жовч	billiaris, e - біліарний, жовчний
bio - (гр.)	Життя	biosphera, ae, f - біосфера, оболонка Землі, склад, структура та енергетика якої зумовлені минулою і сучасною діяльністю живих організмів
blast -	зародок, ембріональна клітина	blastoma, atis, n - бластома, пухлина з новоутворених кліткових елементів
blenn -	слиз, слизові виділення	blennorrhoea, ae, f - бленорея, запалення слизової оболонки ока, що характеризується слизотечею
blephar - (гр.)	Повіка	blepharospasmus, i, m - блефароспазм, спазм колового м'язу повік
brachi - (гр.)	Плече	brachialgia, ae, f - брахіальгія, біль у плечі
brachy - (гр.)	Короткий	brachycephalia, ae, f - брахіцефалія, короткоголовість
brady - (гр.)	повільний, сповільнений	bradycardia, ae f - брадикардія, уповільнення серцевої діяльності
burs - (лат.)	Сумка	bursitis, itidis, f - бурсит, запалення слизової сумки
calc - (лат.)	камінь, вапняк, кальцій	calcinatio, onis, f - кальцинація, вапнування
calor - (лат.)	Тепло	calorimetrum, i, n - калориметр, тепломір
cancr (гр.)-	рак, злоякісна пухлина	cancroidum, i, n - канкроїд, рак шкіри
carcin - (гр.)	рак	carcinogenesis, is, f - карциногенез, утворення ракової пухлини
card - (гр.)	Серце	cardiopathia, ae, f - кардіопатія, хвороба серця
cephal - (kephal-) (гр.)	Голова	cephalgia, ae, f - кефальгія або цефальгія, головний біль
cerebr -	головний мозок	cerebralis, e - церебральний, мозковий
cheil - (гр.)	Губа	cheilitis, itidis, f - хейліт, запалення слизової оболонки і шкіри губ
cheir - (chir-) (гр.)	Рука	chirogema, atis, n - хірогема, ревматизм суглобів руки
chlor - (гр.)	1. зелений 2. пов'язаний з хлором	1. chloroma, atis, n - хлорома, саркоматозне новоутворення з зеленим забарвленням 2. Chloroformium, ii, n - хлороформ

cholang - (гр.)	жовчні протоки	cholangioma, atis, n - холангіома, пухлина з епітелія внутрішньо-печінкових жовчних протоків
chole - (гр.)	жовч	cholecystitis, itidis, f - холецистит, запалення жовчного міхура
chondr - (гр.)	зерно, хрящ	chondrosarcoma, atis, n - хондросаркома, злоякісна пухлина з хрящової тканини
chrom - (chromat -) (гр.)	колір, забарвлення	achromatopsia, ae, f - ахроматопсія, нездатність розрізняти кольори
chron - (гр.)	час	chronicus, a, um - хронічний, затяжний, довготривалий
chyl - (гр.)	молочний сік, лімфа	achylia, ae, f - ахілія, відсутність шлункової секреції
coagulo -	Згортання	coagulatio, onis, f - коагуляція, згортання
col -	товста кишка, ободова кишка	coloptosis, is, f - колоптоз, опущення товстої кишки
copr- (гр.)	Кал	coprosthesis, is, f - копростаз, застій калу
coronar - (лат.)	Вінцевий	coronary sclerosis, is, f - коронаросклероз, склероз вінцевих артерій
cortico - (лат.)	корковий, який відноситься до кори, до коркової речовини	Cortinum, i, n - кортін, гормональний препарат кіркового шару надниркових залоз
crani - (лат.)	Череп	craniometria, ae, f - краніометрія, вимірювання черепа
cryo- (гр.)	холод, заморожування	cryodestructio, onis, f - криодеструкція, операція з охолодженням тканин, що видаляються
crypto - (гр.)	скритий, прихований, таємний	cryptorchismus, i, m - крипторхізм (скрите положення яєчка), затримка яєчка в черевній порожнині
cyan - (гр.)	1. синюшний, темно-синій 2. що відноситься до синильної кислоти	1. cyanosis, is, f - ціаноз, синюшність шкіри 2) Cyanamidum, i, n - ціанамід, хімічна сполука, похідна ціанистоводневої кислоти
cyclo - (гр.)	1. коло, куля, цикл	1. cyclothymia, ae, f - циклотимія, психічне порушення, що характеризується виникненням

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

	2. війкове тіло ока	циклічних нападів пригнічення або збудження 2. cyclitis, is, f - циклїт, запалення війкового тіла
cyst - (гр.)	1. сечовий міхур 2. кіста	1. cystectasia, ae, f - розширення сечового міхура 2. haematocystis, is, f - кіста з кров'янистим вмістом
cyto- (гр.)	Клітина	cytodiagnostica, ae, f - цитодіагностика, мікроскопічне дослідження клітинних елементів
dacry - (гр.)	сльоза	dacryolitus, i, m- дакриоліт, слізний камінь
dactyl - (гр.)	Палець	dactylitis, itidis, f - дактиліт, запалення пальця
dextro - (лат.)	Правий	dextrocardia, ae, f- декстрокардія, правостороннє розташування серця
desm - (гр.)	зв'язка	desmorrhesis, is, f – розрив зв'язок
dipl -	подвійний, парний	diplopia ae, f - диплопія, двоїння в очах
dolicho -	довгий, подовжений	dolichocephalia, ae, f - довгоголовість
duoden - (гр.)	дванадцять; дванадцятипала кишка	duodenoscopy, ae, f - огляд дванадцятипалої кишки
dynam - (гр.)	сила, підсилення	dynamometria, ae, f-динамометрія, вимірювання сили м'язових груп
echo - (гр.)	ехо, відбиті хвилі	echomimia, ae, f - ехомімія, наслідування міміки
elast - (гр.)	пружний, гнучкий, розтяжний	elasticus, a, um - еластичний, гнучкий
encephal- (гр.)	головний мозок	encephalographia, ae, f - енцефалографія, метод дослідження головного мозку з допомогою рентгенівських променів
ente r- (гр.)	кишки, нутрощі	enteropexia, ae, f - ентеропексія, пришивання кишки до черевної стінки
ergo - (гр.)	робота, дія, діяльність	ergogramma, atis, n – ергограма, графічне зображення м'язової роботи або втоми
erytr - (гр.)	1. червоний 2. еритроцит	1. erythema, atis, n- еритема, почервоніння 2. erythroblastus, i, n -еритробласт, клітина, з якої утворюється еритроцит

eu - (гр.)	добрий, справжній	euphoria, ae, f - ейфорія, підвищено радісний настрій
galact - (гр.)	Молоко	galactopoësis, is, f - галактопоез, утворення молока
gangl - (гр.)	вузол	gangliitis, itidis, f - гангліїт, запалення нервового вузла
gastr - (гр.)	Шлунок	gastroptosis, is, f - гастроптоз, опущення шлунку
geri - (geront -) (гр.)	старіння, старий	geriatria, ae, f - геріатрія, наука про хвороби старечого віку
gyn - (gynec -) (гр.)	жіночий	gynecologia, ae, f - гінекологія, наука про хвороби жіночих статевих органів
gloss - (лат.)	Язик	glossitis, tidis, f - глосит, запалення язика
granul - (лат.)	зернистість	granulatio, onis, f – грануляція, молода сполучна тканина із зернистою поверхнею
haem -, (haemat -) (гр.)	Кров	haemophthisis, is, f - гемофітис, туберкульозний процес, що протікає з частим кровохарканням
helio - (гр.)	Сонячний	heliotherapia, ae, f - геліотерапія, лікування сонячним промінням
hepat - (гр.)	печінка	hepatargia, ae, f - гепатаргія, недостатність знешкоджуючої функції печінки
hetero- (гр.)	другий, інший, непарний	heteroplastica, ae, f- гетеропластика, пересадка тканин чи органів від тварин людині
hidr- (гр.)	Піт	hidradenitis, itidis, f - гідраденіт, запалення великих потових залоз
hist- (гр.)	тканина	histologia - гістологія, наука про будову тканин
homo- (гр.)	схожий, однаковий, тотожний	homoplastica, ae, f - гомопластика, пересадка тканин від людини людині
hyal- (гр.)	склоподібне тіло, прозорість	hyalinosis, is, f - гіаліноз, білкова дистрофія, при якій у тканинах з'являється напівпрозора білкова речовина
hydr- (гр.)	Вода	hydramnion, ii, n - гідрамніон, надмірне скопчення навколоплідної рідини
hygr- (гр.)	вологий, рідкий	hygroscopicus, a, um - гігроскопічний, поглинаючий вологу

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

hyster- (гр.)	матка	hysterorrhaphia, ae, f - гістерорафія, зшивання матки
idio- (гр.)	свій, особливий, своєрідний	idiosyncrasia, ae, f - ідіосинкразія, своєрідна реакція організму
iso- (гр.)	рівний, однаковий	isotonicus, a, um - ізотонічний, з однаковою напругою, тиском
ile- (лат.)	клубова кишка	ileitis, idis, f - ілеїт, запалення клубової кишки
immun- (лат.)	не схильний до чогось, імунний	immunologia, ae, f - імунологія, наука про захисні реакції організму
induc- (лат.)	вплив, збудження	inductio, onis, f - індукція, у фізіології - взаємодія нервових центрів
kerat- (гр.)	рогівка, рогова речовина	keratosis, is, f - кератоз, шкірне захворювання з потовщенням рогового шару
kephal- (cephal-) (гр.)	Голова	kephalogematoma, atis, n - кефалогематома, кров'яна пухлина голови
kines- (гр.)	Рух	hyperkinesis, is, f - гіперкінез, надлишкові мимовільні рухи
кумо- (кумато-) (гр.)	Хвиля	кумография, ae, f - кімографія, графічний метод функціонального дослідження хвиль
lact- (лат.)	Молоко	lactatio, onis, f - лактація, виділення молока грудною залозою
lapar- (гр.)	живіт, черевна порожнина	laparotomia, ae, f - лапаротомія, розсікання черева
later- (лат.)	бічний, боковий	lateralis, e - латеральний, бічний
leuc- (гр.)	Білий	leucoderma, atis, n - лейкодерма, білі плями на шкірі
lien- (лат.)	Селезінка	lienitis, is, f - лієніт, запалення селезінки
lip- (гр.)	Жир	lipaemia, ae, f - ліпемія, збільшення кількості жиру (ліпідів) у крові
lith- (гр.)	камінь, щільне утворення, конкремент	lithothripsia, ae, f - літотрипсія, дроблення камення (сечового міхура)
lob- (лат.)	частка, доля	lobectomy, ae, f - лобектомія, видалення долі легені
log- (гр.)	слово, мова, розуміння, вчення	logopaedia, ae, f - логопедія, наука про виправлення мовлення
lumb- (лат.)	поперек, поперековий відділ хребта чи спинного мозку	lumbalgia, ae, f - люмбалгія, поперековий біль

lymph- (гр.)	лімфа, лімфатична система (букв.- прозора джерельна вода),	lymphocytosis, is, f - лімфоцитоз, збільшення кількості лімфоцитів у крові
lys- (гр.)	розчинення, розкладання, розпад, руйнування	lysis, is, f - лізис 1. процес загибелі мікроорганізмів; 2. повільний спад температури із зникненням інших симптомів хвороби
macr- (гр.)	Великий	macromelia, ae, f - макромелія, подовження кінцівок
mast- (гр.)	молочна залоза	mastatrophia, ae, f - мастатрофія, атрофія грудної залози
megal- (гр.)	великий, збільшений	megalodactylia, ae, f - мегалодактилія, збільшення пальців
meso- (гр.)	середній	mesarteriitis, itidis, f - мезартеріїт, запалення середньої оболонки артерій
melan- (гр.)	темний, чорний	melanoblastoma, atis, n - меланобластома, бурочорний опух з меланіном у клітинах, пігментний рак
mening- (гр.)	мозкова оболонка	meningitis, itidis, f - менінгіт, запалення мозкових оболонок
my- (гр.)	м'яз, м'язовий	myocarditis, itidis, f - міокардит, запалення серцевого м'язу
myel- (гр.)	мозкова речовина кісткового або спинного мозку	myeloblastus, i, m - мієлобласт, молода клітина, з якої в кістковому мозку утворюються лейкоцити
myc- (гр.)	гриб, паразитичний грибок	mycosis, is, f - мікоз, грибкове захворювання
micr- (гр.)	Малий	microtome, i, m - мікромом, прилад для приготування гістологічних зрізів для дослідження під мікроскопом
myx- (гр.)	Слиз	myxoma, atis, n - міксом, пухлина з великим вмістом слизу
morpho- (гр.)	вид, форма, будова	morphologia, ae, f - морфологія, наука, що вивчає форму і будову організмів
mucos- (лат.)	слиз, слизова оболонка	mucocoele, es, f - мукоцеле, слизова ретенційна киста
multi- (лат.)	множинність, численність, багато	multipartialis, e - багатоскладовий
p nano- (гр.)	карлик, карликовий	nanismus, i, m - нанізм, карликовість

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

narco- (гр.)	заціпеніння, потьмарення свідомості, втрата чутливості, сон	narcosis, is, f - наркоз, стан штучного сну з тимчасовою втратою притомності, больової чутливості та деяких рефлексорних реакцій.
neuro- (гр.)	нерв, нерве волокно	neuroruga, ae, f - нервова гарячка
necr- (гр.)	Змертвіння	necrodermia, ae, f - некродермія, запалення шкіри
neo- (гр.)	новий, молодий, новоутворений	neoplasma, atis, f - новоутворення
neph- (гр.)	Нирка	nephrohydrosis, is, f - нефрогідроз, водянка нирки з її смертінням
nitro- (гр.)	відношення до сполук азоту	nitrificatio, onis, f - нітрифікація, процес окислення аміаку до азотної кислоти
norm- (лат.)	Норма	normocytus, i, n - нормоцит, без'ядерна клітина периферичної нормальної крові
nucleo- (лат.)	ядро	nuclearis, e - нуклеарний, ядерний
oxy- (лат.)	наявність кисню, кислий	oxydatio, onis, f - оксидация, окислення
olig- (гр.)	недостатність, малий, незначний	oligopnoë, ës, f - олігопноє, сповільнене дихання
onycho- (гр.)	ніготь	onychogryposis, is, f - оніхогрипоз, викривлення нігтів
onco- (гр.)	пухлина, маса	oncologia, ae, f - наука про пухи
op-, opt-, optic- (гр.)	око, зір, зорове сприйняття	optometria, ae, f - вимірювання гостроти зору
organ- (гр.)	орган, організм	organotropus, a, um - органотропний, який має спорідненість з органом
ortho- (гр.)	прямий, правильний, вертикальний	orthopaedia, ae, f - розділ медицини, що вивчає і лікує деформації органів руху і опори у людини
osm- (гр.)	запах	dysosmia, ae, f - розлад нюху
osmo- (гр.)	осмос, осмотичний тиск	osmoregulatio, onis, f - осморегуляція, фізіологічні процеси в організмі, що забезпечують регуляцію осмотичного тиску внутрішнього середовища і здійснюються розподілом води і солей
osteo (гр.)	кістка, кісткова тканина	osteotomia, ae, f - вирізування частини кістки

paed- (гр.)	дитячий, що відноситься до дитини	paediatr, tri, m - педіатр, лікар дитячих хвороб
rap- (гр.)	весь, цілий	raplegia, ae, f - панплегія, параліч всього тіла
pancreo- (гр.)	підшлункова залоза	pancreoectomy, ae, f - панкреатоектомія, видалення підшлункової залози
rapill- (лат.)	сосок, сосочок	rapilloma, atis, n - папілома, сосочковий опух
path- (гр.)	хвороба, патологічний стан	rathophobia, ae, f - патофобія, боязнь хвороби
phago- (гр.)	1. поглинання 2. бактеріофаг	1. phagocytus, i, m - фагоцит; клітина, здатна захоплювати і перетравлювати щільні часточки органічного походження 2. bacteriophage, i, m - бактеріофаг, вірусоподібний агент, що розчиняє бактерії
pharyngo- (гр.)	глотка	pharyngomycosis, is, f - фарингомікоз, грибкове захворювання глотки
pharmaco- (гр.)	1) лікарські засоби 2) фармація	pharmacognosia, ae, f - фармакогнозія, наука про лікарську сировину
phlebo- (гр.)	вена	phlebosclerosis, is, f - флєбосклерод, розростання сполучної тканини в стінці вени
phono- (гр.)	звук, голос	phonendoscopy, ii, n - фонендоскоп, прилад для вислуховування
photo- (гр.)	світло, світлове випромінювання, фотографія	phototherapy, ae, f - фототерапія, лікування світлом
phreno- (гр.)	1. діафрагма 2. розум, психічні властивості людини	1. phrenicotomy, ae, f - френікотомія, розсікання діафрагмального нерву 2. cyclophrenia, ae, f - циклофренія, манакально-депресивний психоз
phthis-phthisio- (гр.)	сухоти, туберкульоз	phthisiatria, ae, f - фтизіатрія, вчення про туберкульоз легенів і його лікування
physio- (гр.)	природа, природні фактори, фізичні властивості	physiologia, ae, f - фізіологія, наука про функції організму
phyto- (гр.)	рослина	phytoncidum, i, n - фітонцид, бактерицидна речовина, що продукується рослинами

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

plex- (гр.)	сплетіння	plexitis, tidis, f - плексит, запалення нервового сплетіння
pneum- (гр.)	1. повітря, дихання 2. легеня	1. pneumogramma, atis, n - пневмограма, крива дихання 2. pneumoectasia, ae, f - пневмоектазія, розширення легенів
pyel- (гр.)	ниркова миска	pyelonephritis, itidis, f - пієлонефрит, запалення нирок та ниркових мисок
pyo- (гр.)	гній, гнійний	pyophthalmia, ae, f - піофталмія, нагноєння ока
pyro- (гр.)	жар, вогонь, гарячка	pyrogenes, is - пірогенний, спричинюючий гарячку
proto- (гр.)	перший, первинний, первісний, попередній	protoplasma, atis, f - протоплазма, першотвір
psych- (гр.)	душа, свідомість, психіка	psychica, ae, f - психіка, сукупність душевних переживань людини
pseudo- (гр.)	несправжній, невірний, неправильний	pseudorheumatismus, i, m - псевдоревматизм, неправжній ревматизм
pulmo- (лат.)	легеня	pulmonologia, ae, f - пульмонологія, вчення про легені
radic- (лат.)	корінець (нерву)	radiculitis, I tidis, f - радикуліт, корінцевий неврит
radio- (лат.)	випромінювання	radialis, e - радіальний, променевий
rhachi- (гр.)	хребет, хребетний стовбур, спина	rhachitis, tidis, f - рахіт, недостатнє окостеніння
rheumato- (гр.)	дослівно: течія, патологічні виділення; відношення до ревматизму	rheumathritis, itidis, f - ревмартрит, ревматизм суглобів
recto- (гр.)	прямий, пряма кишка	rectoscopy, ii, n - ректоскоп, прилад для огляду прямої кишки
reno- (лат.)	нирка	renotyrphus, i, m - ренотиф, черевний тиф з переважним ураженням нирок
rheo- (гр.)	течія, витікання	rheostatus, us, m - реостат, прилад для утворення опору електроструму
retin- (лат.)	сітківка, сітчаста оболонка ока	retinoscopy, ae, f - ретиноскопія, дослідження сітківки ока з допомогою дзеркала
rhin- (гр.)	ніс	rhinalgia, ae, f - риналгія, біль в носі
san- (лат.)	здоровий, оздоровлений	sanatio, onis, f - санація, оздоровлення

sarc- (гр.)	1. м'ясо, м'ясистий 2. м'язові волокна 3. саркома – ракова пухлина	anasarca, ae, f - анасарка, загальні набряки підшкірної клітковини
sebo- (лат.)	сало, жир, сальні залози	seborrhea, ae, f - себорея - шкірна хвороба з виділенням шкірного жиру
senso- (лат.)	почуття, відчуття, сприйняття	sensibilisatio, onis, f - сенсibilізація – підвищення реактивної чутливості
septic- (гр.)	схильність до гниття, септичний	septicopyaemia, ae, f - септикопемія, зараження крові
sinistr- (лат.)	лівий, лівобічний	sinistocardia, ae, f - лівостороннє зміщення серця
scler- (гр.)	ущільнення, затвердіння, склероз	scleroderma, ae, f - склеродермія, захворювання з ущільненням шкіри і підшкірних тканин
splanchn- (гр.)	внутрішні органи	splanchnoptosis, is, f - спланхноптоз, опущення внутрішніх органів
splen- (гр.)	селезінка	splenitis, itidis, f - спленіт, запалення селезінки
spongi- (гр.)	губка, пористість	spongioplasma, atis, - спонгіоплазма
spondil- (гр.)	хребець, хребетний стовбур	spondylitis, itidis, f - спондиліт, запалення хребців
sphygmo- (гр.)	пульс	sphygmographia, ae, f - сфігмографія, графічна реєстрація пульсу
steat- (гр.)	жир, жиромістний	steatorrhoea, ae, f - стеаторея, (витікання жиру, випорожнення)
steno- (гр.)	звуження, вузький, обмежений, скорочений	stenocardia, ae, f - стенокардія, (грудна жаба), серцеве захворювання, спричинене гострим порушенням живлення серцевого м'яза внаслідок спазму уражених склерозом або інфекційним процесом вінцевих судин.
stereo- (гр.)	твердий, просторовий, об'ємний	stereocardiogram, i, n - стереокардіограф, прилад для дослідження серця, просторовий кардіограф
sterno- (лат.)	грудина	sternotomy, ae, f - стернотомія, перерізування груднини
stetho- (гр.)	груди, грудна клітка	stethoscopy, ii, n - стетоскоп, трубка для вислуховування тонів серця і легенів
stomat- (гр.)	ротова порожнина	stomatitis, tidis, f - стоматит, запалення слизової оболонки рота

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

sphero- (гр.)	куля, шар, сфера	haemisphaera, ae, f - гемісфера, півкуля
thanato- (гр.)	смерть	thanatologia, ae, f - танатологія, вчення про смерть
tachy- (гр.)	швидкий, прискорений, частий	tachycardia, ae, f - тахікардія, часте серцебиття
tele- (гр.)	віддалений, кінцевий, завершення, кінець	telencephalon, i, n - кінцевий мозок (півкулі)
tendo- (лат.)	сухожилок	tendovaginitis, tidis, f - тендовагініт, запалення сухожилькової вагіни
therm- (гр.)	тепло, жар	thermotherapia, ae, f - термотерапія, лікування теплом
thorac- (гр.)	груди, грудна клітка	thoracocentesis, is, f - торакоцентез, пункція плевральної порожнини
thyr- (гр.)	щитовидна залоза, щитовидний хрящ	thyreoiditis, itidis, f - тиреоїдит, запалення щитовидної залози
tomo- (гр.)	пласт, відрізок, шар	tomographia, ae, f - томографія, послідовне зображення органу
ton- (гр.)	напруга, тиск, тонус	tonometria, ae, f - тонометрія, дослідження тиску
tonsill- (лат.)	мигдальник	tonsillotomy, ae, f - тонзилотомія, видалення частини мигдалика
topo- (гр.)	місце, локалізація	toroscorium, ii, n - топоскоп, прилад для просторового дослідження біологічних потенціалів мозку
tox- (гр.)	отрута, інтоксикація	toxaemia, ae, f - токсемія, наявність у крові отруйних речовин
trich- (гр.)	волосся	trichophytia, ae, f - трихофітія, грибкове захворювання волосся, шкіри і нігтів
tromb- (гр.)	1. тромб, тромбоутворення 2. тромбоцит	1. thrombosis, is, f - тромбоз - закриття просвіту судини кров'яним згустком 2. thrombopenia, ae, f - тромбопенія, зменшення тромбоцитів в крові
trop- (гр.)	напрямок дії, спосіб дії	Thyrotropin, i, n - тиротропін, лікарський препарат, дія якого направлена на щитовидну залозу
troph- (гр.)	живлення, харчування	atrophia, ae, f - атрофія, недостатність живлення
tubercul- (лат.)	1. горбик 2. відношення до туберкульозу	tuberculoma, atis, n - туберкулома, пухлиноподібне утворення туберкульозної етіології

uro- (гр.)	сеча	uraemia, ae, f - уремія, сечокрів'я, отруєння організму продуктами білкового обміну
vago- (лат.)	блукаючий	vagotonia, ae, f - ваготонія, підвищена діяльність блукаючого нерву
vas- (лат.)	судина	vasculitis, itidis, f - васкуліт, запалення дрібних судин
valvul- (лат.)	стулка, клапан	valvulotomy, ae, f - вальвулотомія, оперативне усунення звуження отвору між серцевими клапанами
veget- (лат.)	збудження, підсилення, зростання, відношення до вегетативної нервової системи	dystonia vegetativa (dystonia, ae, f; vegetativus, a, um) - вегетативна дистонія
vesico- (лат.)	міхур	vesicorectalis, e - міхуропрямокишковий
vesicul- (лат.)	пухирець, міхурець	vesiculitis, itidis, f - везикуліт, запалення сім'яних пухирців
ventricul- (лат.)	шлуночок	ventriculographia, ae, f - рентгенологічне дослідження шлуночків мозку
vestibul- (лат.)	присінок, вестибулярний	vestibulometria, ae, f - вестибулометрія, вимірювання присінку
vibro- (лат.)	коливання, качання, тремтіння	vibrotherapia, ae, f - вібротерапія, лікування із застосуванням механічних коливань
viv- (лат.)	живий	vivisection, onis, f - вівісекція, оперування піддослідних тварин (досл. розсікання живого)
vir- (лат.)	ядовитий, отруйний, вірусний	virulentus, a, um - вірулентний, отруйний, хвороботворний, заразний
volumo- (лат.)	той, що відноситься до об'єму	volumometria, ae, f - волюмометрія; метод хімічного аналізу, що базується на вимірюванні об'ємів витраченого реактиву чи виділеного або поглинутого газу
xant- (гр.)	жовтий	xantoma, atis, n - ксантома, пухлина із жовтуватим забарвленням
xero- (гр.)	сухий	xerosis, is, f - ксероз, сухість шкіри

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Греко - латинські дублети

Латинське найменування	Грецькі відповідники і термінологічні елементи	Українське значення
abdomen, inis, n	lapara, lapar(o) -	живіт
acidus, a, um	oxys, oxu-, ox-	кислий, окислення

aiceps, ipis, m syn. axungia, ae, f	lipos, lip-; steat-, steatos, steat -	жир, сало
aequalis, e	homios, hom (oio)-	рівний, однаковий
aër, aeris, m	pneuma, pneumat-, pneum-	повітря
albus, a, um	leukos, leuk-, leuc-	білий
alienus, a, um	xenos, xen-	чужий
alter, era, erum	allos, allo-	інший
angustus, a, um	stenos, sten-	вузький, тісний
animus, i, m	psyche, psych-	душа, дух, дихання
apex, icis, m	acron, acr-	верхівка, кінець
aqua, ae, f	hydor, hydr-	вода
articulatio, onis, f	arthron, arthr-	суглоб
auditus, us, m	acusis, acus-	слух
auris, is, f	us, otos, ot-	вухо
brevis, e	brachys, brachy-	короткий
caecus, a, um	typhlos, typhl-	сліпий
calor, oris, m	therme, therm-, pyr-	жар, тепло
cancer, cri, m	carcinus, carcin-	рак
caput, itis, n	kephale, kephal-, cephale, cephal-	голова
carbo, onis, m	anthrax, anthrac-	вугілля
caro, nis, f	sarx, sarc-	м'ясо, м'язова тканина
cartilago, inis, f	chondros, chondr-	хрящ
causa, ae, f	aetia, aeti-	причина
cavum, i, n	antron, antr-	пазуха, порожнина
celer, eris, ere	tachys, tachy-	швидкий
cellula, ae, f	cytos, cyt-	клітина
cerebrun, i, n	encephalon, encephal-	мозок (головний)
cibus, i, m	trophe, troph-, - trophia	їжа, живлення
color, oris, m	chroma, chromat-, chrom-	колір
cor, cordis, n	cardia, card-	серце
cornea, ae, f	keras, kerat-	рогівка
cornu, us, n	keras, kerat-	ріг, ріжок
corpus, oris, n	soma, somatos, som-, somat-	тіло
crassus, a, um	pachys, pachy-	товстий
cuneatus, a, um syn. cuneiformis, e	sphenoidalis, sphen-	клиноподібний
cutis, is, f	derma, derm-, dermat- -dermia	шкіра

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

dens, dentis, m	odus, odont-, -odontia	зуб
diaphragma, atis, n	phren, phren-, phrenic-	діафрагма, перетинка
digitus, i, m	dactylos, dactyl-	палець
dolor, oris, m	algos, -algia, alg-; -agra; odyne, -odynia, ody-	біль
dulcis, e	glykys, glyk-, gluk-, gluc-	солодкий, цукор, глюкоза
duplex, icis	diploos, dipl-	подвійний
durus, a, um	scleros, scler-	твердий
facies, ei, f	prosopon, prosop-	обличчя
faeces, ium, f	див. stercus	кал
fel, fellis, n	chole, chol-	жовч
femina, ae, f	gyne, gynaec-, gyn-	жінка
flavus, a, um	xanthos, xanth-	жовтий
foetus, us, m	embryon, embry-	плід, зародок
forma, ae, f	morphe, morph-	будова, форма
gelu, us, n	cryos, cry-	холод, лід
genu, us, n	gony, gon-, gonat-	коліно
genus, eris, n	genos, gen-, phylon, phyl -	рід, вид
gingiva, ae, f	ulon, ul-	ясна
glandula, ae, f	aden, aden-	залоза
gustus, us, m	geusis, geus-, -geusia	смак
hernia, ae, f	cele, cel-, -cele	грижа, кила
homo, inis, m	anthropos, anthrop-	людина, чоловік
humerus, i, m	brachion, brachi-	плече
humidus, a, um	hygros, hydr-	вологий
impar, imparis	azygos, anisos, aniso-	непарний, нерівний
ipse, a, um	див. proprius, a, um	сам, власний
labium, i, n	cheilos, -cheilia, cheil-	губа
lac, lactis, n	gala, galact-	молоко
lacrima, ae, f	dacryon, dacry-	сльоза
latens, ntis	cryptos, crypt-	прихований
lien, lienis, m	splen, splen-	селезінка
lingua, ae, f	glossa, gloss-	язик
locus, i, m	topos, top-	місце
magnus, a, um	macros, macr-, megas-, megal-, -megalia	великий, гіпертрофія, збільшення
malus, a, um	kakos, cacos, caco-	поганий
mamma, ae, f	mastos, mast-	молочна залоза

mandibula, ae, f	genys, genyos, geny-, myle, myl-	щелепа (нижня)
marinus, a, um	thalassios, thalass-	Морський
mater, tris, f	meninx, mening-	мозкова оболонка
maxilla, ae, f	gnathos, gnath-	верхня щелепа
madicamentum, i, n	pharmacon, pharmac-	ліки, засіб (лікарський)
medicus, i, m	iater, iatros, -iatria, iatr-	лікар, лікування
medius, a, um	mesos, mes-	Середній
medulla, ae, f	myelos, myel -	кістковий або спинний мозок
mens, mentis, f	phren, phren-	Розум
mensis, is, m	men, men-	Місяць (календарний)
mollis, e	malacos, malac-	м'який
morbis, i, m	nosos, nos-; pathos, path -	хвороба, страждання
syn. malum, i, n	thanatos, thanat-	Смерть
mors, mortis, f	necros, necro-	мертвий, померлий
mortuus, a, um	kinesis, kines-, - kinesia	Рух
motus, us, m	polys, poly -	значний, численний
multus, a, um	mys, my(o)-	м'яз
musculus, i, m	rhis, rhinos, rhin-	Ніс
nasus, i, m	physis, physi-	Природа
natura, ae, f	scaphoideus, scaph-	Човноподібний
navicularis, e	neuron, neur-	Нерв
nervus, i, m	melas, melanos, melan-	Чорний
niger, gra, grum	ganglion, gangli-	вузол (нервовий)
nodus, i, m	neos, neo-	Новий
novus, a, um	ophthalmos, ophthalm-	Око
oculus, i, m	osme, osm-, -osmia	Нюх
olfactus, us, m	pan, pantos, pan-, pant-	увесь, усякий
omnis, e	stoma, stomat-, -stomia	рот, уста, штучний отвір
os, oris, n	osteon, ost-, osteo-	Кістка
os, ossis, n	oophoron, oophor-	Яєчник
ovarium, i, n	blepharon, blephar-	Повіка
palpebra, ae, f	isos, iso-	рівний, однаковий
par, paris	tocos, toc-	роди, пологи
partus, us, m	micros, micr-, oligos, olig-	Малий
parvus, a, um		

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

pectus, oris, n	stethos, steth-	Груди
pelvis renalis f	pyelos, pyel-	ниркова миска
pes, pedis, m	pus, pod-	нога, стопа
pilus, i, m	thrix, thrich-	Волос
planta, ae, f	phyton, phyt-	Рослина
proprius, a, um	idios, idio-, autos, aut-	свій, власний
pulmo, onis, m	pneumon, pneum-, pneumon-	Легеня
pulsus, us, m	sphygmus, sphygm-	Пульс
pus, puris, n	pyon, py(o)-	Гній
puter, tris, tre	sapros, sapr-	Гнилий
rabies, ei, f	lyssa, lyss-	Сказ
rectus, a, um	proctos, proct-, orthos, ort -	прямий, правильний
remedium, ii, n	див. medicamentum	
ren, renis, m	nephros, nephr-	Нирка
respiratio, onis, f	pnoë, -pnoë	Дихання
ruber, bra, brum	erythros, erythr-	Червоний
saliva, ae, f	ptyalon, ptyal-; sialon, sial-, -sialia	Слина
sanguis, inis, m	haema, haem-, haemat-, -aemia	Кров
sebum, i, n	див. adeps	Жир
sectio, onis f	tome, tom-, -tomia	розтин, розріз
semen, inis, n	sperma, spermatos, sperm(at)-	Насіння
senilis, e	geron, gerontos, ger-, geront-	старість, старий
sensus, us, m	aesthesia, -aesthesia	відчуття, почуття
siccus, a, um	xeros, xer-	Сухий
similis, e	homoios, hom(oio) -	подібний, схожий, однаковий
sol, solis, m	helios, heli -	сонце
somnus, i, m	hypnos, hypn-, oneiros, oneir-	сон
spina dorsa (spina, ae, f; dorsum, i, n)	rhachis, rhachi-	хребет
spurius, a, um	pseudes, pseudo-	неправжній, уявний, хибний
stercus, oris, n	copros, copr-, scor, scatos, scato-	кал
sublingualis, e	hypoglossus, hyoideus	під'язиковий

sudor, oris, m	hidros, hydr(o)-	піт
sutura, ae, f	rhaphe, raph-, -rrhaphia	шов
tela, ae, f; syn. textus, us, m	histos, hist-	тканина
tempus, oris, n	chronos, chron-	час
tendo, inis, m	tenon, ten-	сухожилля
tuba uterina (tuba, ae, f; uterinus, a, um)	salpinx, salping-	маткова труба, яйцепровід
tumor, oris, m	oncos, onc-, -oma,	пухлина
umbilicus, i m	omphalos, omphal-	пупок
unguis, is, m	onyx, onych-	ніготь
urina, ae, f	uron, ur-, -uria	сеча
uterus, i, m syn. matrix, icis, f	metra, metr-hystera, hyster -	матка
vagina, ae, f	colpos, colp-	вагіна, піхва
vas, vasis, n	angeion, angio-	судина
vena, ae, f	phleps, phleb-	вена
venenum, i, n	toxon, tox-, toxic-	отрута
venter, tris, m syn. abdomen, inis, n	lapara, lapar-	живіт, череву, шлунок
ventriculus, i, m	gaster, gastr-	шлуночок, шлунок
vertebra, ae, f	spondylos, spondyl-	хребець
vesica fellea (vesica, ae, f; felleus, a, um)	cholecystis, cholecyst-	жовчний міхур
vesica urinaria (vesica, ae, f; urinarius, a, um)	cystis, cyst-	сечовий міхур
viridis, e	chloros, chlor-	зелений
viscus, eris, n	splanchnon, splanchn-	нутроші
visus, us, m	opsis, -opsia, -opia	зір
vita, ae, f	bios, bio-	життя

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

Кінцеві терміоеlementи I відміни.

Кінцевий терміоеlement	Український переклад і значення	Приклад з тлумачним значенням терміна
-aemia	кров	uraemia, ae, f - уремія, наявність крові у сечі
-aesthesia	відчуття	anaesthesia, ae, f - анестезія, втрата чутливості
-algesia	біль, больове відчуття	hyperalgnesia, ae, f - гіпералгезія, підвищене больове відчуття
-algia	біль без органічної причини	glossalgia, ae, f - глосальгія, біль в язичі
-cele	грижа	ptyaloccele, es, f - птіалоцеле, грижа слинних залоз
-dermia	шкіра	xantodermia, ae, f - ксантодермія, пожовтіння шкіри
-ectasia	розтягнення, натягання, розширення	cholecystectasia, ae, f - холецистектазія, розтягнення жовчного міхура

-ectomia	видалення, вирізання	adenectomy, ae, f - аденектомія, видалення залози
-ectopia	природжене зміщення органа	adenectomy, ae, f - аденектопія, зміщення залози
-ergia	праця, реактивність, діяльність	dysergia, ae, f - дисергія, порушення реактивності
-genia	підборіддя	progenia, ae, f - прогенія, надмірний розвиток нижньої щелепи
-graphia	дослідження за допомогою рентгенівського знімка	phlebography, ae, f - флебографія, рентгенологічне дослідження вен
-iatria	наука про лікування	physiatria, ae, f - фізіатрія, галузь медицини, що вивчає дію на організм природних факторів (води, світла, повітря) та перетворених фізичних факторів (електрики, променевої енергії)
-kinesia	рух	akinesia, ae, f - акінезія, втрата здатності до довільних рухів внаслідок паралічу, болю при деяких психічних захворюваннях
-logia	наука, вчення	morphologia, ae, f - морфологія, наука про закономірності будови й процесів формоутворення тваринних і рослинних організмів у їх індивідуальному та історичному розвитку
-malacia	розм'якшення	arteriomalacia, ae, f - артеріомалація, розм'якшення артерій
-mania	пристрасть, хвороблива схильність	pharmacomania, ae, f - фармакоманія, хвороблива схильність до лікарських препаратів
-megalia	збільшення, гіпертрофія	cardiomegalia, ae, f - кардіомегалія, збільшення серця
-melia	кінцівка, частина тіла	polymelia, ae, f - полімелія, вада розвитку, що виражається в наявності додаткової кінцівки
-metria	вимірювання	anthropometria, ae, f - антропометрія, вимірювання частин людського тіла
-mnesia	пам'ять	hypomnesia, ae, f - гіпомнезія, зниження пам'яті
-odynia	біль	spondylodynia, ae, f - спонділодинія, біль у хребці

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

-opsia	зір, вид, розгляд	biopsia, ae, f - біопсія, прижиттєве вирізання шматочків тканин для лабораторного дослідження
-paedia	виправлення, недоліків, вироблення правильних навичок	orthopaedia, ae, f - ортопедія, галузь медицини, що займається вивченням, лікуванням і профілактикою стійких деформацій органів руху й опори у людини
-pathia	страждання, захворювання, недуга	mastopathia, ae, f - мастопатія, захворювання грудної залози
-penia	нестача	lymphocytopenia, ae, f - лімфоцитопенія, зменшення числа лімфоцитів у крові
-pexia	закріплення, фіксація	gastropexia, ae, f - гастропексія, пришивання шлунка до черевної стінки
-phagia	поїдання, поглинання, ковтання	sialophagia, ae, f - сіалофагія, ковтання слини
-philia	любов, схильність до чогось	haemophilia, ae, f - гемофілія, схильність до кровотеч
-plastica	пересадка тканини, оперативне відновлення органів чи частин тіла	rhinoplastica, ae, f - ринопластика, пластична операція на носі
-plegia	параліч	blepharoplegia, ae, f - блефароплегія, параліч повіки
-rrhagia	витікання, течія	haemorrhagia, ae, f - геморагія, кровотеча
-rrhaphia	зшивання	salpingorrhaphia, ae, f - салпінгорафія, зашивання маткової труби
-rrhoea	витікання	sialorrhoea, ae, f - сіалорея, слинотеча, слиновиділення
-scopia	огляд, дослідження	colposcopia, ae, f - кольпоскопія, інструментальне дослідження піхви
-sthenia	сила, функціональна активність	asthenia, ae, f - астенія, безсилля
-stomia	утворення штучного отвору, нориці, співустя	cystostomia, ae, f - штучна фістула сечового міхура
-therapia	лікування	hydrotherapia, ae, f - гідротерапія, водолікування

-tomia	розріз, розтин	cystotomia, ae, f - цитотомія, розріз сечового міхура
-tonia	тонус, напруга	cholecystatonia, ae, f - холецистатонія, відсутність тонусу жовчового міхура
-tripsia	роздавлювання	amygdalotripsia, ae, f - амігдалотрипсія, роздавлювання, вилущування мигдалика
-trophia	живлення	hypertrophia, ae, f - гіпертрофія, розростання органа внаслідок надмірного живлення
-uria	сеча	polyuria, ae, f - поліурія, надмірне сечовиділення

Кінцеві терміноелементи II відміни.

-blastus	росток, зародок	myeloblastus, i, m - мієлобласт, зернистий мієлоцит з базофільною протоплазмою
-iater	лікар	psichiater, tri, m - психіатр, лікар, що лікує психічні (душевні) розлади
-lithus	камінь	nephrolithus, i, m - нирковий камінь
-logus	спеціаліст	neurologus, i, m - невролог, спеціаліст з нервових розладів
-metro metrum	міра, прилад для вимірювання	thermometerum, i, n - термометр, прилад для вимірювання температури
-scopium	інструмент	proctoscopium, ii, n - проктоскоп, інструмент для огляду прямої кишки
-spasmus	спазм, корч, судома	dactylospasmus, i, m - дактилоспазм, спазм пальців

Кінцеві терміноелементи III відміни.

-euryxis	розширення	colpeuryxis, is, f - розширення вагіни
-genesis	походження, виникнення, створення	carcinogenesis, is, f - карциногенез, походження ракової пухлини
-gnosis	зародження пізнання, вчення	diagnosis, is, f - діагноз, розпізнавання хвороби
-lysis	розпад, розчинення, звільнення від рубців, руйнування	pneumolysis, is, f - пневмоліз, звільнення легені від рубців

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

-mycosis	грибкове захворювання	dermatomycosis, is, f - дерматомікоз, грибкове захворювання шкіри
-necrosis	змертвіння, відмирання	osteonecrosis, is, f - змертвіння кісток, костоїда
-paresis	парез, неповний параліч	
-poësis	утворення, створення	uropoësis, is, f - уропоез, утворення сечі
-ptosis	опущення органа	gastroptosis, is, f - гастроптоз, опущення шлунка
-rrhexis	розрив	gastrorrhesis, is, f - розрив оболонок шлунка
-schisis	розщеплення	onychoschisis, is, f - розщеплення нігтя
-sclerosis	хворобливе ущільнення і затвердіння тканин чи органів	cardiosclerosis, is, f - кардіосклероз, ущільнення судин серця
-stasis	застій(крові, жовчі, сечі і т. ін. в органах)	haemostasis, is, f - гемостаз 1)припинення руху крові; 2) затамування кровотечі
-stenosis	звуження	nterostenosis, is, f -ентеростеноз, звуження кишківника
-tasis, -ectasis	розтягнення, розширення	lymphectasis, is, f - розширення лімфатичних судин у клітковині

Terminy pochodzenia łacińskiego i greckiego

<https://annales.sum.edu.pl/pdf-114515-43925?filename=43925.pdf>

2. Nowotwory (неоплазія, новоутворення)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Кафедра патологічної анатомії з секційним курсом

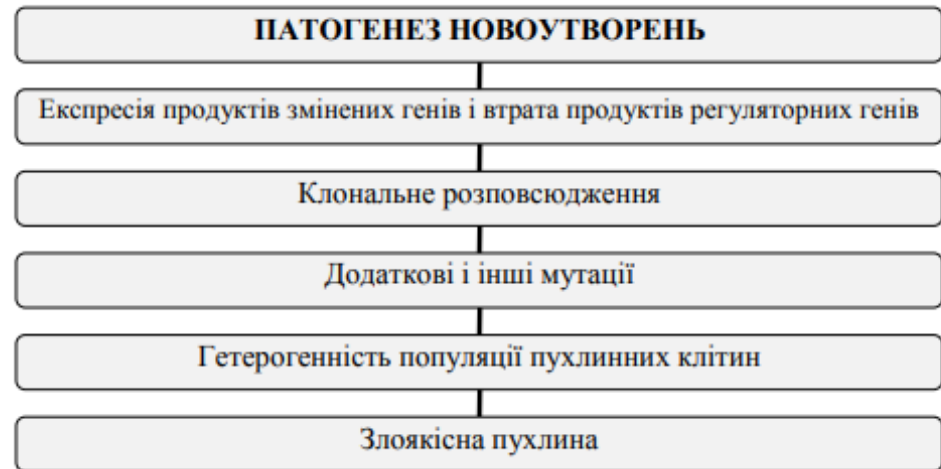

Старченко І.І., Ройко Н.В.,
Филенко Б.М., Проскуря С.А.

ПАТОМОРФОЛОГІЯ:
ЗБІРНИК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Полтава 2020

1

2. Nowotwory

Cechy makroskopowe nowotworów

łagodnych

- dobrze ograniczony/otorebkowany
- przypomina tkankę z której się rozwija
- nie ma martwicy
- powolny, rozprężający wzrost

złośliwych

- słabo odgraniczony od otaczającej tkanki
- często widoczna martwica i wylewy krwawe
- szybki wzrost
- naciekający typ wzrostu

2. Nowotwory

Cechy mikroskopowe nowotworów

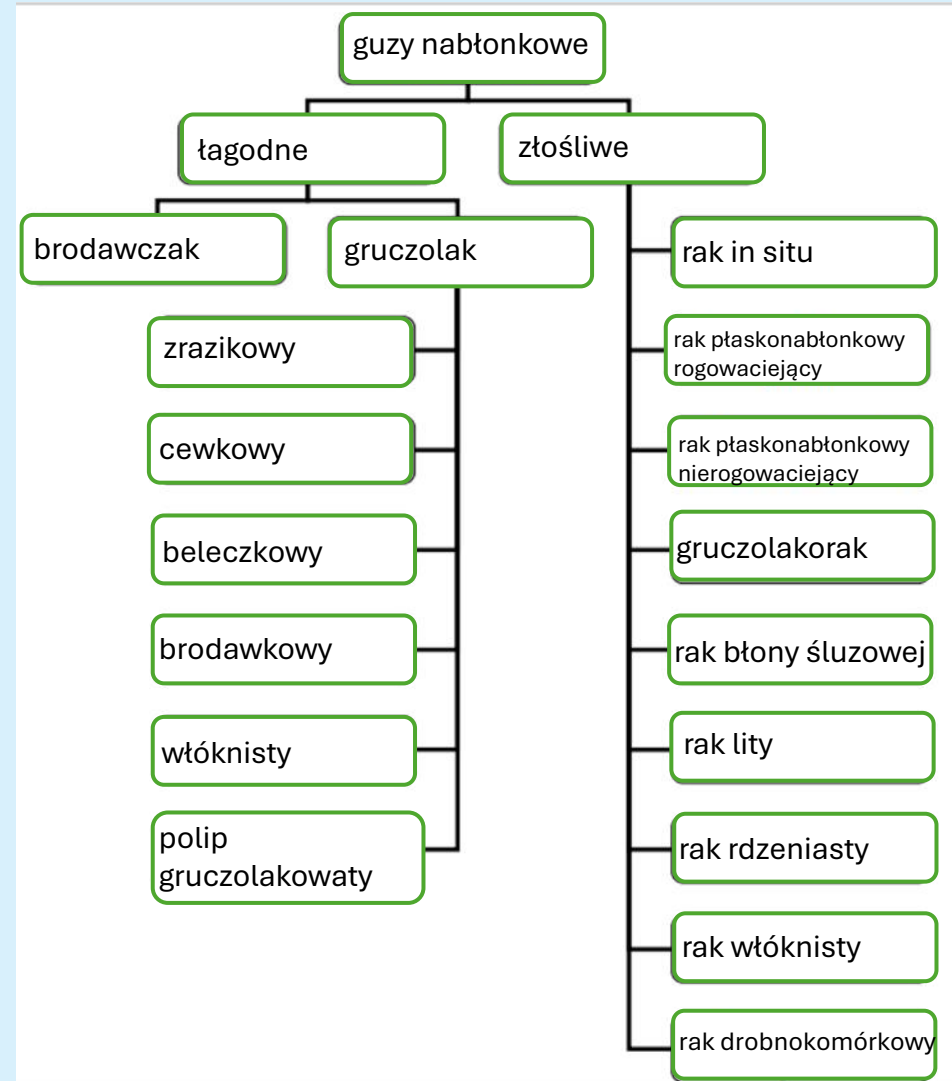
łagodnych

- cytologicznie komórki nowotworowe przypominają tkankę, z której się wywodzą
- nie ma martwicy
- nie ma aktywności mitotycznej
- nie ma atypii ani polimorfizmu

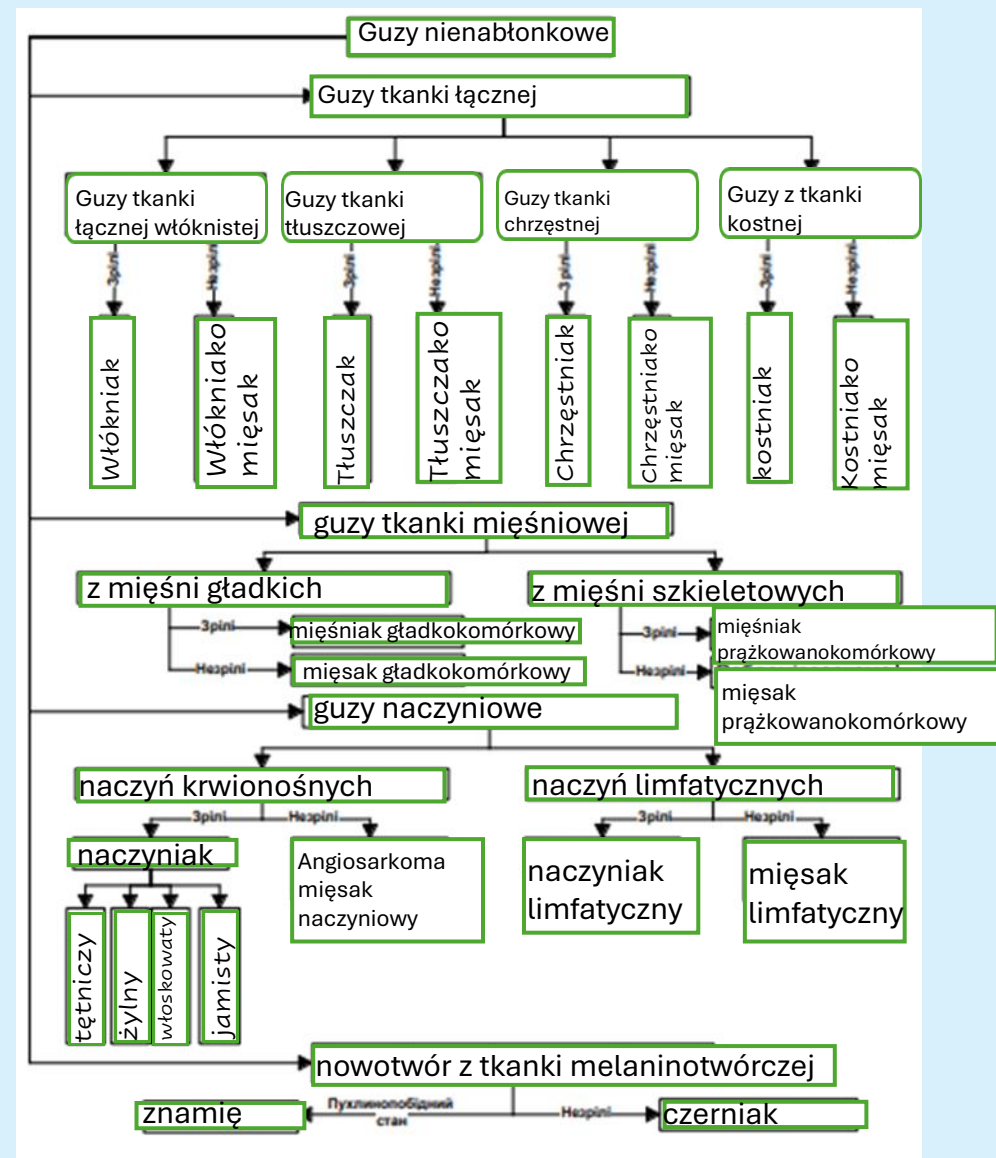
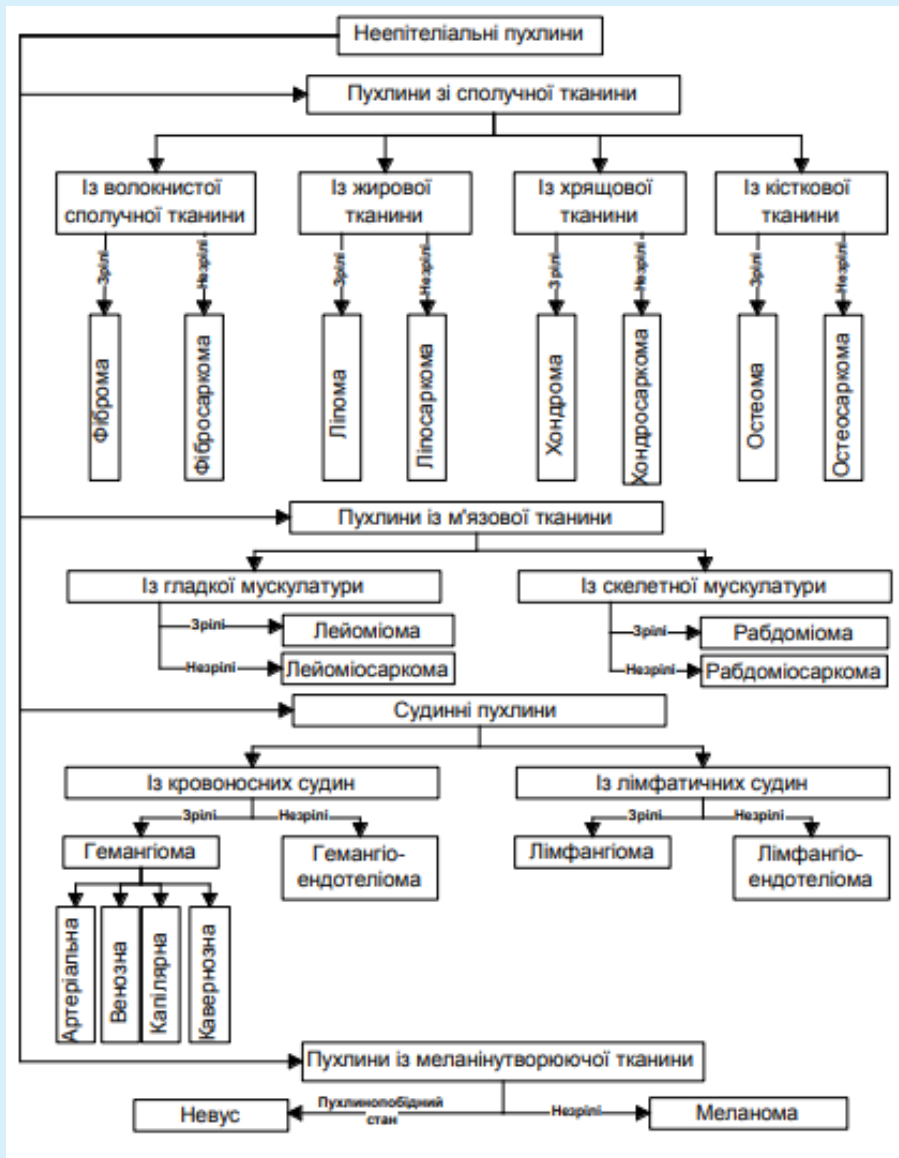
złośliwych

- atypia
- polimorfizm
- martwica
- aktywność mitotyczna
- patologiczne mitozy
- inwazyjny wzrost
- wylewy krwawe

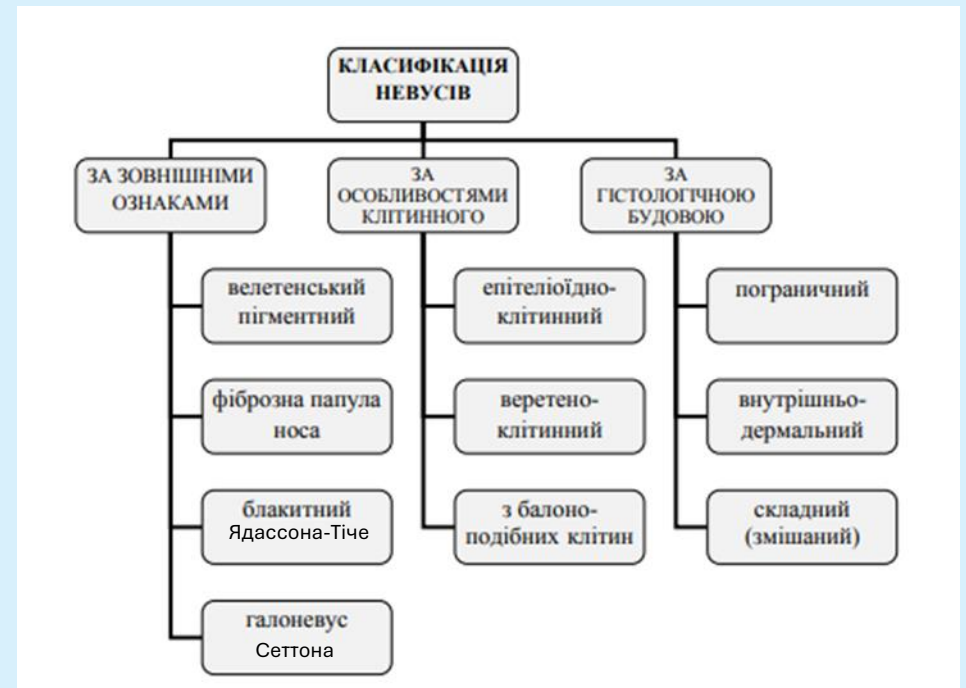
2. Nowotwory

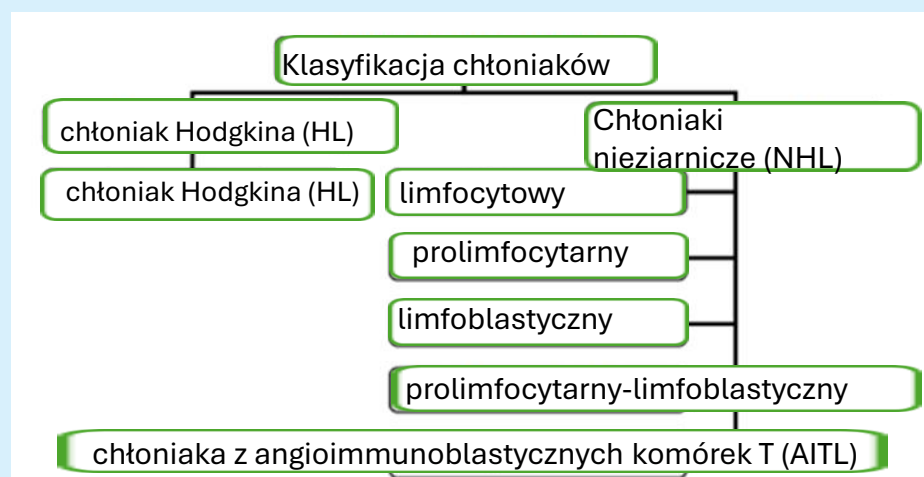
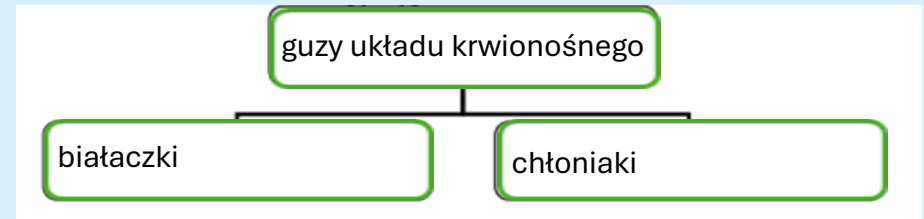
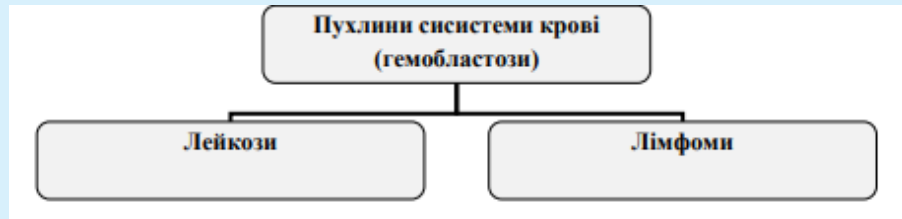
2. Nowotwory

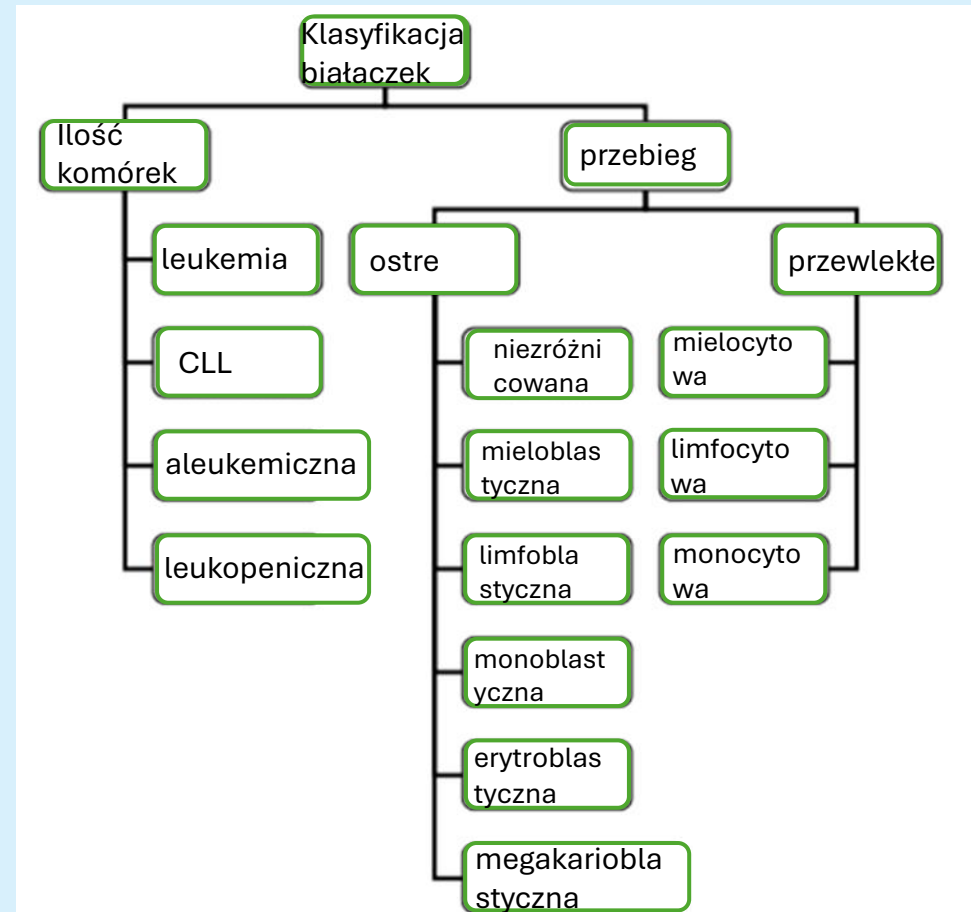
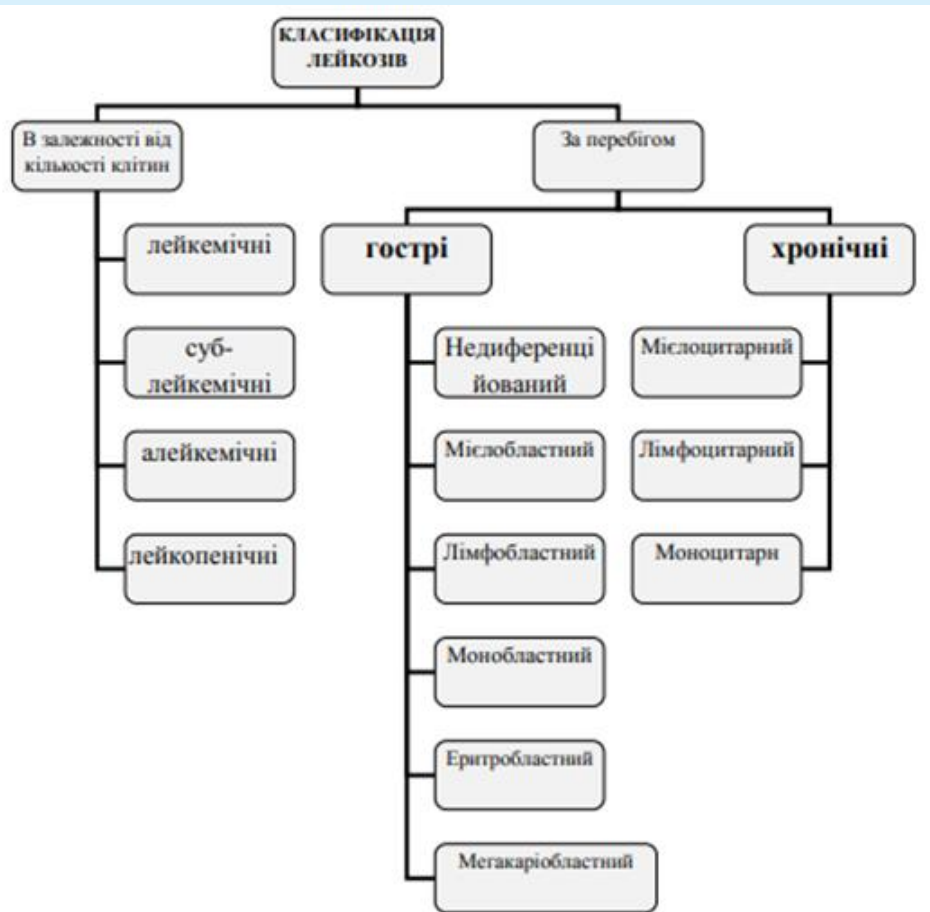
2. Nowotwory

2. Nowotwory

2. Nowotwory

2. Nowotwory

Na podstawie liczby leukocytów i komórek białaczkowych we krwi obwodowej wyróżnia się cztery główne rodzaje białaczki: **ostrą białaczkę szpikową (AML)**, **przewlekłą białaczkę szpikową (CML)**, **ostrą białaczkę limfoblastyczną (ALL)** i **przewlekłą białaczkę limfocytową (CLL)**. Podział ten opiera się na **tempo przebiegu choroby** (ostra lub przewlekła) oraz **pochodzeniu komórek nowotworowych** (z linii szpikowej lub limfatycznej).

2. Nowotwory

За кількістю лейкоцитів та лейкозних клітин у периферійній крові розрізняють наступні варіанти лейкозів: • **лейкемічні** (десятки та сотні тисяч клітин в 1 мкл крові), • **сублейкемічні** (не більше 15-25 тисяч клітин), • **лейкопенічні** (зменшення кількості лейкоцитів, але лейкозні клітини виявляються), • **алейкемічні** (лейкозні клітини в периферійній крові відсутні).

2. Nowotwory

Dysplazja szyjki macicy / дисплазія шийки матки

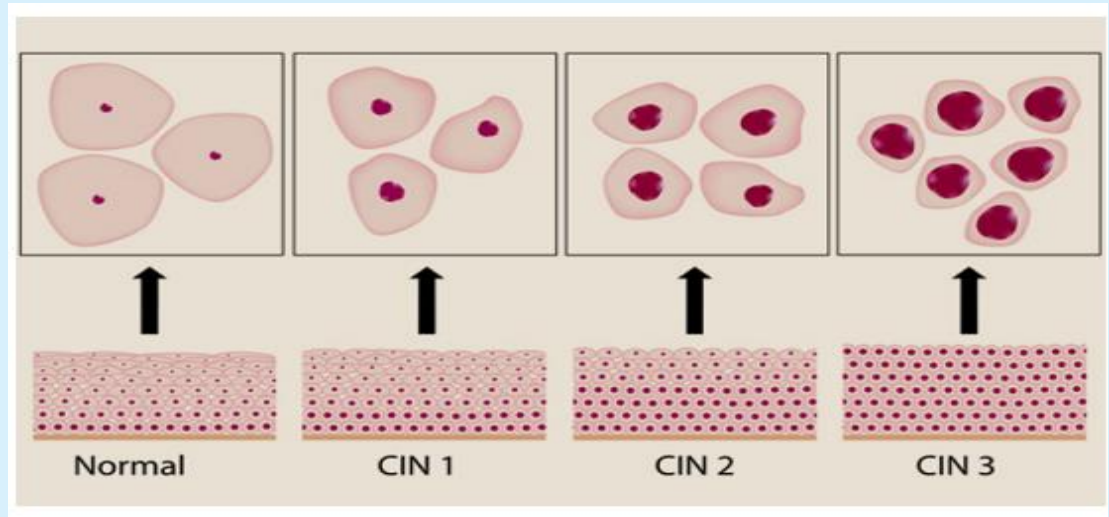
Класифікація CIN за Richart (1968)

CIN - цервікальна інтраепітеліальна неоплазія - śródnabłonkowa neoplazja szyjki macicy (ще один синонім дисплазії).

CIN 1 - легка дисплазія;

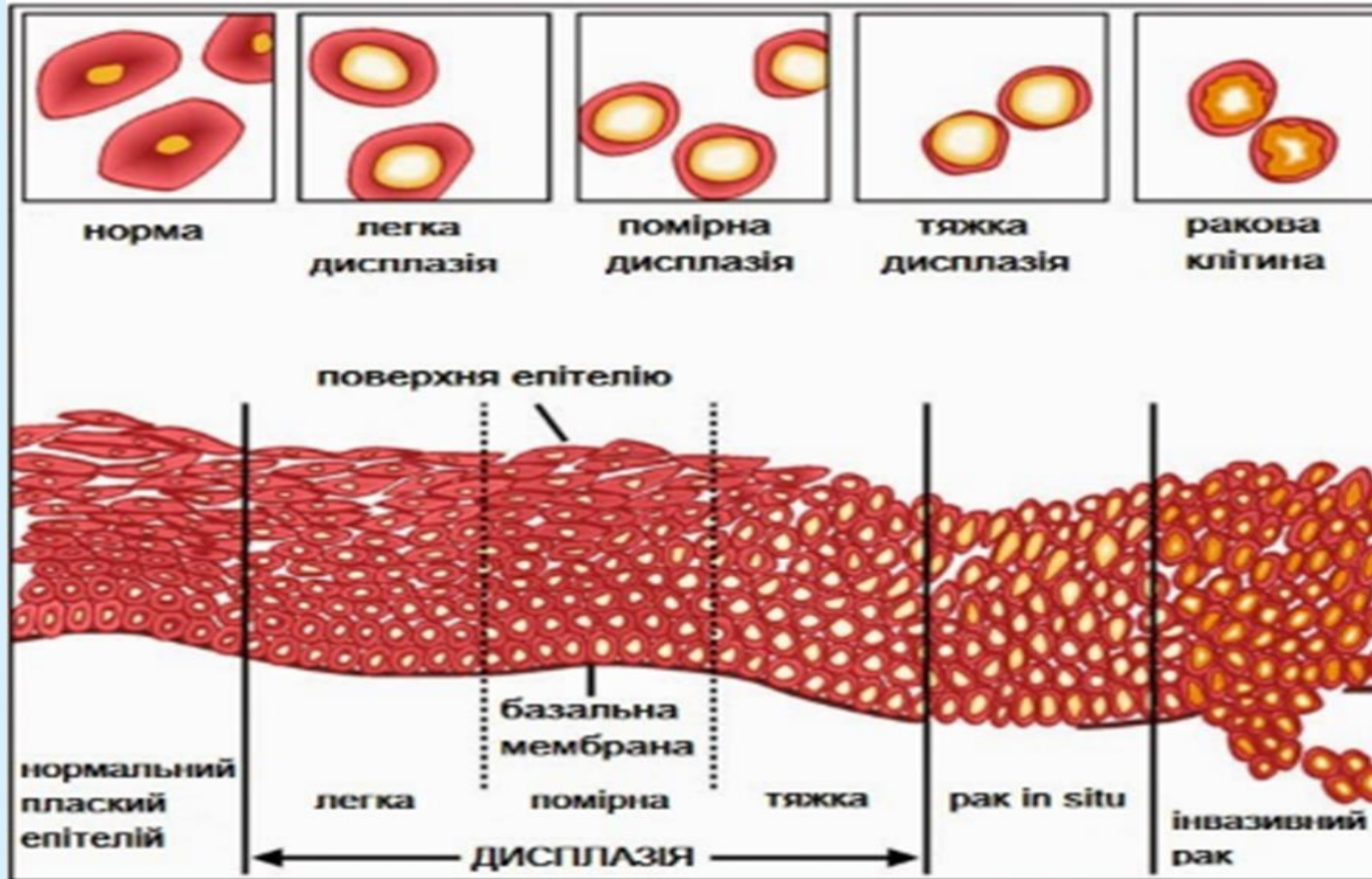
CIN 2 - помірна дисплазія;

CIN 3 - поєднує тяжку дисплазію і рак in situ.

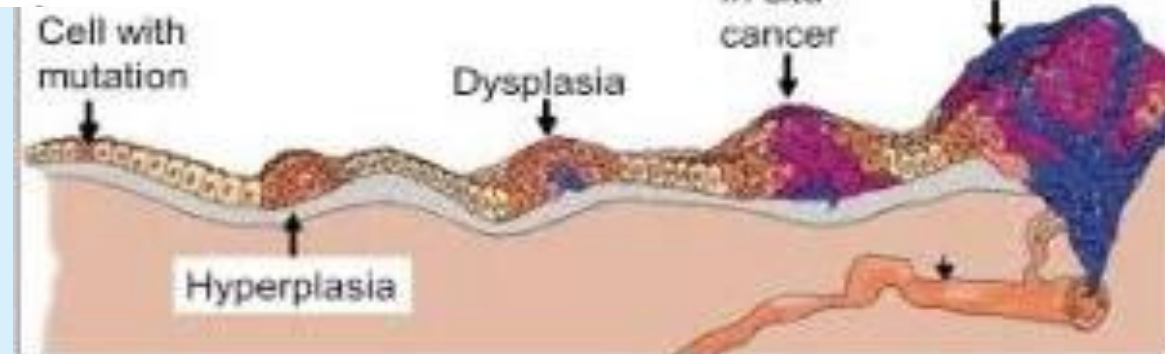
Ступінь CIN	Одужання	Без змін	Прогресія в CIN 3	Прогресія в рак
CIN 1	57%	32%	11%	1%
CIN 2	43%	35%	22%	1,5%
CIN 3	32%	56%	-	12%

2. Nowotwory

Рак in situ –
прединвазійний
(nowotwór
pochodzenia
nabłonkowego
ograniczony do
nabłonka, nie
przekraczający błony
podstawnej / "рак
на місці", рання,
неінвазивна
стадія раку

anaplazja /
kataplazja /
hyperplazja /
dysplazja

2. Nowotwory

Класифікація Папаніколау (ПАП-тест)

Ця класифікація з'явилася однією з перших, але зараз рідко використовується в практиці. Її сучасніші версії, такі як система Bethesda використовуються частіше.

I клас - норма

II клас - запальні зміни

III а клас - легка дисплазія

III б клас - помірна дисплазія

III в клас - тяжка дисплазія

IV клас - підозра на рак шийки матки

V клас - рак

2. Nowotwory

Класифікація цитологічних мазків за системою Bethesda (останній перегляд у 2014)

NILM – дисплазія і рак відсутні

ASC-US – невизначені атипові пласкі клітини. Це означає, що зміни незначні і не "дотягують" до дисплазії. Бувають ситуації, коли важко визначитися, що є причиною змін в клітинах – запалення, атрофія (наслідки нестачі жіночих гормонів) або все ж таки дисплазія. В цих випадках дають такий висновок

ASC-H – атипові пласкі клітини, не можна виключити HSIL – є підозра на HSIL, але не вистачає всіх ознак.

LSIL – плоскоклітинне інтраепітеліальне ураження низького ступеня – клітини з ознаками ураження папіломавірусом або легкої дисплазії.

HSIL – плоскоклітинне інтраепітеліальне ураження високого ступеня – клітини з помірною, тяжкою дисплазією або рак in situ.

AGC – атипові циліндричні клітини – патологічні циліндричні клітини

AGC-FN – атипові циліндричні клітини, схожі на неопластичні – дисплазія циліндричних клітин.

AIS – аденокарцинома "на місці" – рак з циліндричних клітин, який не виходить за базальну мембрану, тобто знаходиться у межах епітелію.

2. Nowotwory

Staging

- Ocena stopnia zaawansowania nowotworu
- W większości przypadków służy do tego skala **TNM**
- T (tumor - guz) N (regional lymph nodes - węzeł chłonny) M (distant metastases – odległość przerzutów)
- Dla każdego narządu skala TNM jest ustalana oddzielnie
- Staging ma największe znaczenie w ocenie rokowania w przypadku większości nowotworów
- System TNM bywa uzupełniany czwartą literą G (ang. grading) opisujący inwazyjność (agresywność, dynamikę) rozwoju nowotworu złośliwego u danego pacjenta, w oparciu o kryteria złośliwości histologicznej. Niekiedy ocena inwazyjności (stopnia złośliwości) stanowi oddzielną, trzecią część systemu oceny nowotworu.

2. Nowotwory

Historia systemu TNM i zasady jego opracowywania

Ideę systemu TNM opracował w latach 1943–1952 francuski chirurg Pierre Denoix (1912–1990). W 1950 roku Międzynarodowa Unia Walki z Rakiem (*Union internationale contre le cancer* – UICC) powołała komitet roboczy ds. statystyki i nazewnictwa nowotworów, która zaczęła współdziałać ze Światową Organizacją Zdrowia. Wypracowane zasady klasyfikacji TNM z zaleceniem ich stosowania na całym świecie opublikowano po raz pierwszy w 1958 roku (początkowo tylko dla raków sutka i krtani). Obecnie ustalaniem klasyfikacji TNM i tabel zaawansowania choroby nowotworowej zajmują się międzynarodowe grupy ekspertów, pracujące pod patronatem: Międzynarodowej Unii Walki z Rakiem, Amerykańskiego Wspólnego Komitetu ds. Raka (*American Joint Committee on Cancer* – AJCC), Światowej Organizacji Zdrowia, Międzynarodowej Federacji Ginekologii i Położnictwa (*International Federation of Gynecology and Obstetrics* – FIGO) oraz Międzynarodowego Towarzystwa Onkologii Pediatricznej (*Société internationale d'oncologie pédiatrique* – SIOP). Są one co kilka lat uaktualniane zgodnie z postępami w zakresie diagnostyki i leczenia chorób nowotworowych.

2. Nowotwory

TNM

Tumor – wielkość guza pierwotnego

Tx – nie można ocenić ogniska pierwotnego

T0 – brak dowodów na istnienie guza pierwotnego

Tis – rak in situ, a zatem taki, który nie mógł spowodować przerzutów

T1, T2, T3, T4 – kolejne stopnie rozwoju pierwotnego ogniska nowotworu, zazwyczaj im większa liczba, tym guz jest większy lub zajmuje więcej okolicznych struktur

Nodules – przerzuty w węzłach chłonnych

Nx – nie można ocenić

N0 – węzły chłonne bez przerzutów

N1, N2, N3 – przerzuty do węzłów chłonnych coraz odleglejszych od guza pierwotnego

Metastases – przerzuty odległe (narządowe)

Mx – nie można ocenić

M0 – brak przerzutów odległych

M1 – występują przerzuty odległe

Rozróżnienie przerzutów do węzłów chłonnych (N) i przerzutów narządowych (M) wynika z innej biologii rozwoju i rozsiewu choroby nowotworowej, zwłaszcza w odniesieniu do raków.

2. Nowotwory

Dodatkowe oznaczenia

Niezależnie od tego klasyfikacja TNM zawiera dodatkowe oznaczenia określające:

sposób oceny (metodę diagnostyczną):

c (ang. *clinical*) – ocena metodami klinicznymi

(i) (ang. *image*) – ocena metodami diagnostyki obrazowej

s (ang. *surgical*) – ocena śródoperacyjna

p (ang. *pathological*) – ocena narządu potwierdzona przez patologa

a (ang. *autopsy*) – ocena pośmiertna dokonana przez anatomopatologa

y – dodatkowa litera dla przypadków, w których zastosowano leczenie (tzn. przed zabiegiem chirurgicznym zastosowano chemioterapię lub radioterapię).

2. Nowotwory

C (ang. *certainty*) – wiarygodność oceny w skali od 1 do 4, która zastępuje wyżej podane przedrostki c, s, p, i a

L (ang. *lymphatics*) – obecność (1) lub brak (0) zatorów nowotworowych w naczyniach chłonnych

V (ang. *veins*) – obecność (1) lub brak (0) zatorów nowotworowych w żyłach

R (ang. *resection*) – czy nowotwór został usunięty radykalnie: resekcja w granicach zdrowych tkanek potwierdzona mikroskopowo (0), resekcja niekompletna widoczna mikroskopowo (1), resekcja niekompletna widoczna makroskopowo (2)

W praktyce klinicznej spotyka się tylko oznaczenie „p”. Między klasyfikacją TNM a pTNM występują subtelne różnice.

2. Nowotwory

Przykłady

Przykładowy zapis **pT2 pN1 cM0**

dla raka sutka oznacza: guz pierwotny o wielkości 2 do 5 cm (oceniony przez patologa), zajęte węzły pachowe (ocenione przez patologa), brak przerzutów odległych (określone metodami klinicznymi), dla raka tarczycy oznacza: guz pierwotny o wielkości 1 do 4 cm (oceniony przez patologa), zajęte węzły chłonne szyjne po tej samej stronie (**pN1a**) albo po obu stronach (**pN1b**) (ocenione przez patologa), brak przerzutów odległych (określone metodami klinicznymi).

Tak jak w powyższych przykładach, należy zwrócić uwagę, że dla każdego nowotworu klasyfikacja TNM będzie wyglądała zupełnie inaczej, ze względu na odmienne warunki anatomiczne oraz inną dynamikę rozwoju. Dlatego dla różnych guzów wprowadza się różnego rodzaju modyfikacje (zwykle dodawanie po cyfrze oznaczającej stopień zaawansowania dodatkowych podkategorii **a** lub **b**), na przykład w czerniaku **M1a** oznacza przerzuty w skórze, tkance podskórnej lub odległych węzłach chłonnych, a z kolei **M1b** oznacza obecność przerzutów w narządach wewnętrznych.

2. Nowotwory

Zaawansowanie choroby nowotworowej

Skala rangowa zaawansowania choroby nowotworowej jest czterostopniowa:

I – nowotwory w najwcześniejszej fazie rozwoju (przeżycie pięcioletnie od 75 do 100% leczonych chorych)

II – nowotwory w początkowej fazie rozwoju (przeżycie pięcioletnie od 50 do 75% leczonych chorych)

III – nowotwory zaawansowane (przeżycie pięcioletnie od 25 do 50% leczonych chorych)

IV – nowotwory bardzo zaawansowane, o złym rokowaniu (przeżycie pięcioletnie do 25% leczonych chorych)

Sposób przeliczenia parametrów TNM na stopień zaawansowania choroby nowotworowej określają specjalne tabele (inne dla każdej lokalizacji i typu histologicznego guza). Wynika to z faktu, że niektóre rodzaje nowotworów mają odmienną biologię (są mniej lub bardziej agresywne i charakteryzują się różną szybkością rozwoju). Przykładowo górną granicą guza **T1** dla sutka jest średnica 2 cm, a guzów tkanek miękkich 5 cm.

2. Nowotwory Makropreparat

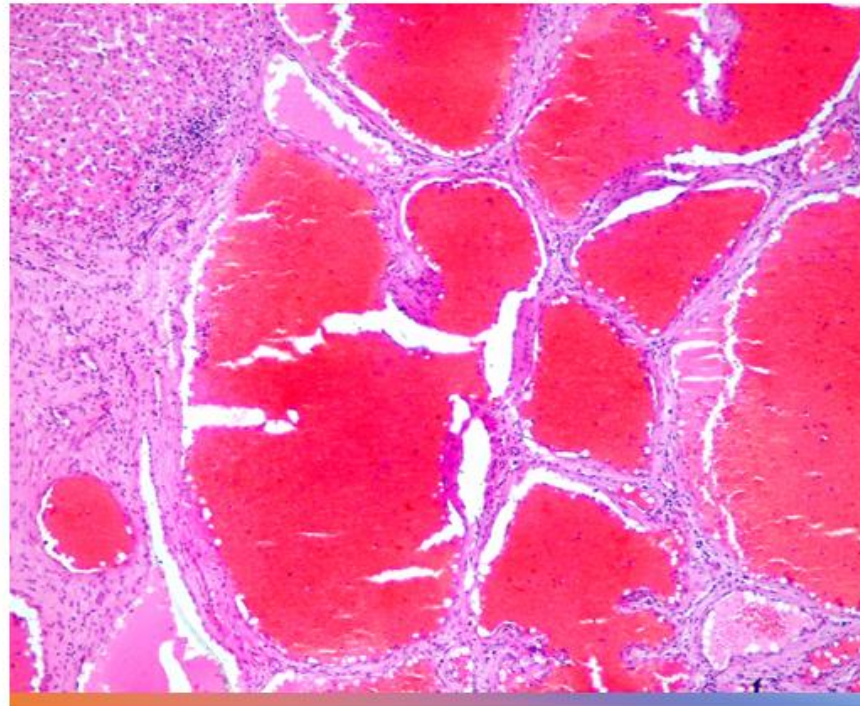

Рак стравоходу. Макропрепарат – стравохід. Ділянка стравоходу значно деформована як з боку слизової оболонки (численні вузли), так і підслизової. Масивний екзофітний ріст щільної білуватої пухлинної тканини, яка спричиняє суттєву стриктуру стравоходу. Злоякісна епітеліальна пухлина (плоскоклітинний рак), характерні інфільтративний ріст з проростанням у суміжні життєво важливі органи та структури, раннє лімфогенне метастазування, розвиток тяжкої дисфагії. Фактори ризику виникнення раку стравоходу: зловживання алкоголем і надмірне паління, зловживання надто гарячою їжею, маринадами, нітратами, опіки та травми стравоходу, гастроєзофагальний рефлюкс

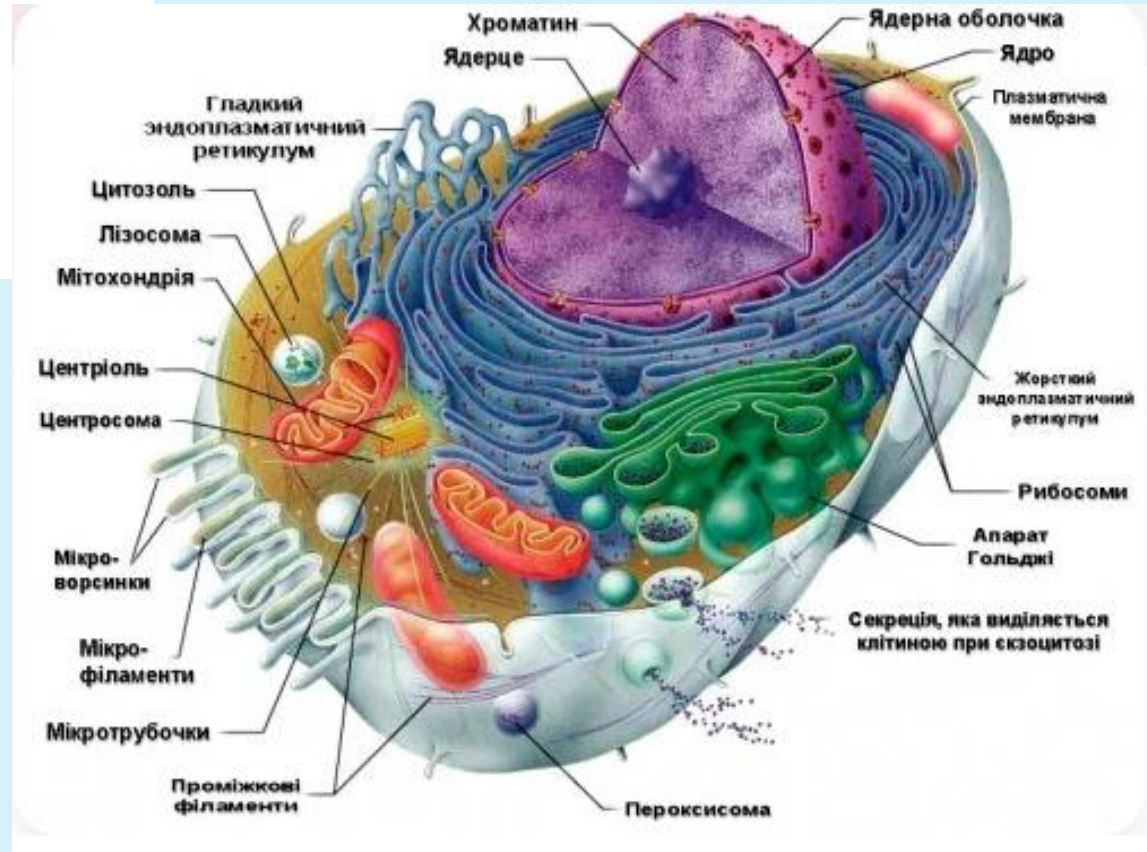
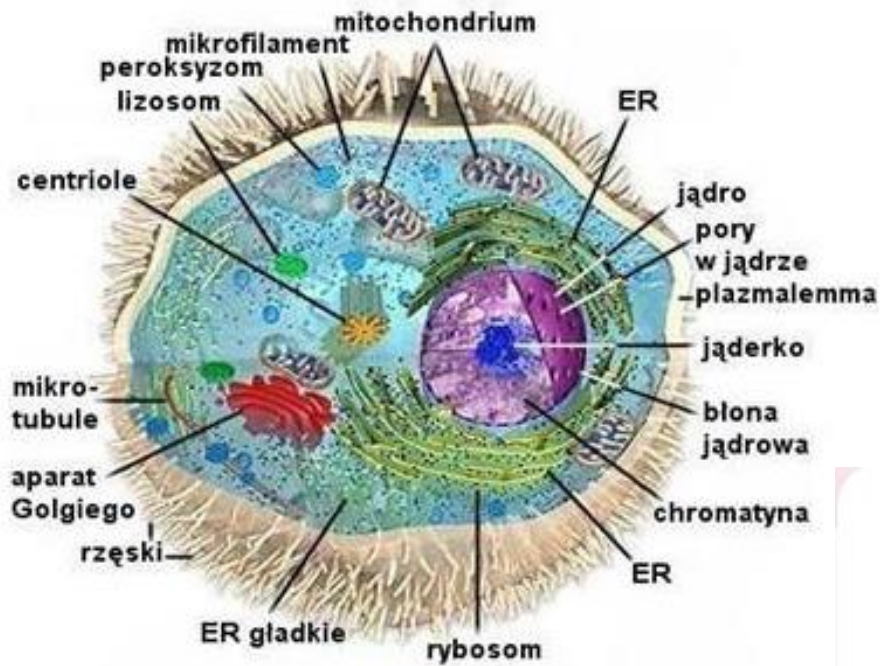
2. Nowotwory Mikropreparat

Naczyniak krwionośny (Hemangioma) jamisty

- Guz zbudowany z dużych, poszerzonych kanałów naczyniowych wypełnionych krwią i oddzielonych od siebie zrębem łącznotkankowym (wąskie przegrody)

2. Nowotwory

3. Anatomia

śledziona – сулезінка

jelito cienkie – тонка кишка

jelito grube – товста кишка

gruczoły

ślinowe/ślinianki

gardło

przełyk

żołądek

trzustka

porożnia – jelito czcze

okrężnica zstępująca

поперечна –

okrężnica poprzeczna

jelito kręte

okrężnica esowata

odbytnica

анус - odbyt

jama ustna

wątroba

pęcherzyk
żółciowy

dwunastnica

okrężnica wstępująca

wrostek
robaczkowy/ślepa
kiszka/migdałek
jelitowy

ротова
порожнина

слинні залози

глотка

стравохід

шлунок

підшлункова залоза

порожниста кишка

низхідна ободова
кишка

поперекова ободова
кишка

клубова кишка

сигмовидна кишка

пряма кишка

анальний отвір

печінка

жовчний
міхур

дванадцяти-
пала кишка
висхідна
ободова кишка
сліпа кишка

апендикс

4. Próbką tłumaczeniowa

Патологістологічне дослідження № 7558

Заклад: [REDACTED] Клінічні дані: [REDACTED]
 ПІБ пацієнта: [REDACTED] Дата отримання матеріалу: [REDACTED]
 Вік: [REDACTED] Біопсія первинна, вторинна (підкреслити): [REDACTED]
 Стать: [REDACTED] При вторинній біопсії вказати номер і дату первинної: [REDACTED]
 Телефон замовника: [REDACTED] Біопсія: діагностична
 Лікуючий лікар: [REDACTED] Дата і вид операції: [REDACTED] біопсія пухлини прямої кишки
 Клінічний діагноз: ЗН прямої кишки II ст. II кл. гр

Дані про патологістологічне дослідження

Маркування матеріалу, кількість об'єктів: [REDACTED] Імуногістох. дослідження: [REDACTED]
 Нумерація гістологічних блоків: [REDACTED] 1
 Кількість блоків: [REDACTED]
 Метод забарвлення: Генатоксилін/еозин
 Макро і мікроскопічний опис: В надісланих біоптатах пухлина солідно-залозистого типу росту, яка представлена полями великих полігональних клітин з широкою цитоплазмою, полігональними ядрами з дрібнодисперсним хроматином, в частині ядер ядерця, фігри мітози.
 Результат імуногістохімічних досліджень: CK7 - експресія в пухлинних клітинах відсутня.
 CK20 - дифузна виражена цитоплазматична експресія в пухлинних клітинах.
 CDX-2 - фокальна легка ядерна експресія в пухлинних клітинах.
 P40 - експресія в пухлинних клітинах відсутня.
 CD56 - експресія в пухлинних клітинах відсутня.
 Патологістологічний висновок (діагноз): Враховуючи морфологічні та імуногістохімічні дані, в біоптатах слизової прямої кишки низкодиференційована (G3) аденокарцинома з виразкуванням.
 ICD-O код: 8140/3
 Категорія складності: V Категорія складності
 Гістологічне дослідження здійснюється відповідно до "Програми медичних гарантій"

Лікар-патологоанатом: [REDACTED] Лаборант: [REDACTED]
 Лікар-патологоанатом: [REDACTED] Закладаючий гістологічної лабораторії: [REDACTED]
 Дата виконання: 809 - 7.4.2020
 Сторінка 1 з 1

Патологістологічне дослідження № 6914

Заклад: [REDACTED] Клінічні дані: [REDACTED]
 ПІБ пацієнта: [REDACTED] Дата отримання матеріалу: [REDACTED]
 Вік: [REDACTED] Біопсія первинна, вторинна (підкреслити): [REDACTED]
 Стать: [REDACTED] При вторинній біопсії вказати номер і дату первинної: [REDACTED]
 Телефон замовника: [REDACTED] Біопсія: діагностична
 Лікуючий лікар: [REDACTED] Дата і вид операції: [REDACTED] біопсія
 Клінічний діагноз: ЗН recti

Дані про патологістологічне дослідження

Маркування матеріалу, кількість об'єктів: [REDACTED] ЗН
 Нумерація гістологічних блоків: [REDACTED] 3
 Кількість блоків: [REDACTED]
 Метод забарвлення: Генатоксилін/еозин
 Макро і мікроскопічний опис: В надісланих біоптатах пухлина солідно-залозистого типу росту, яка представлена полями великих полігональних клітин з широкою цитоплазмою, полігональними ядрами з дрібнодисперсним хроматином, в частині ядер ядерця, фігри мітози.
 Патологістологічний висновок (діагноз): В надісланих біоптатах недиференційована карцинома. Для уточнення імунофенотипу пухлини необхідне імуногістохімічне дослідження.
 Категорія складності: IV Категорія складності
 Гістологічне дослідження здійснюється відповідно до "Програми медичних гарантій"

Лікар-патологоанатом: [REDACTED] Лаборант: [REDACTED]
 Лікар-патологоанатом: [REDACTED] Закладаючий гістологічної лабораторії: [REDACTED]
 Дата виконання: 809 - 7.2.2020
 Сторінка 1 з 1

4. Próbką tłumaczeniowa

Комунальне некомерційне підприємство
«Хмельницький обласний протипухлинний центр»

Мультидисциплінарна онкологічна комісія

Протокол № [REDACTED] від « [REDACTED] »

Відділення: Хіміотерапія ([REDACTED])
П.І.П пацієнта: [REDACTED] дата народження: [REDACTED]
Адреса проживання: [REDACTED]

Первинний/Повторний: Рецидив захворювання | Продовження хвороби | Корекція плану лікування |

Діагноз основний: Зл.н. прямої кишки IVст.Пкл.гр. рТ4aN1M1.
Ускладнення: Mts в печінку
Діагноз супутній: ІХС. Поістінфарктний к/с. Цукровий діабет II тип, декомпенсований
ECOG -0

ПГЗ М [REDACTED]: В надісланих біоптатах недиференційована карцинома.
ПГХ М [REDACTED] 5року: Враховуючи морфологічні та імуногістохімічні дані, в біоптатах слизової
прямої кишки низькодиференційована (G3) аденокарцинома з виразкуванням. ICD-O код: 8140/3

Скарги пацієнта: підвищення АТ до 200/140, дискомфорт в животі, закрепи
Анамнез хвороби: [REDACTED] Біопсія пухлини прямої кишки
Дані попередніх радіологічних та інструментальних досліджень: КТ ОГК, ОЧП, ОМТ [REDACTED] Сг прямої
кишки. Найвірогідніше Mts в печінку. Пієлектазія обох нирок.

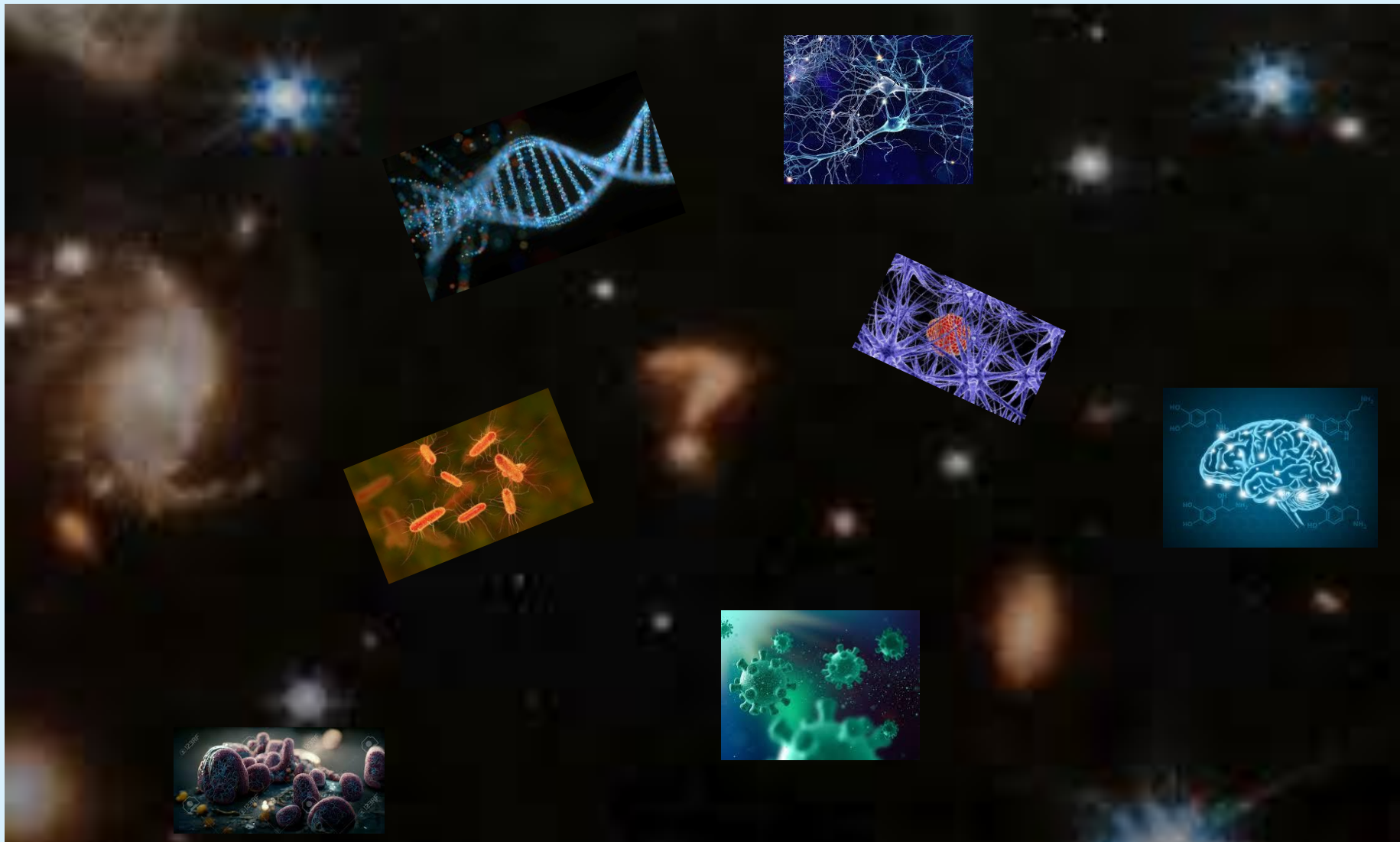
Рекомендований план лікування:

1. курси ПХТ (після консультацій кардіолога та ендокринолога)
- 2.

Рекомендований план обстеження:

1. КТ-контроль через 4 цикли ПХТ
2. MSI, KRAS, NRAS, BRAF статус пухлини (ПМГ)
3. Онкомаркери: в динаміці

5. Pytania i odpowiedzi

**Dziękuję za
wspólne zajęcia**

Powodzenia !!!